KARALA.ORG

ŞİMDİ ŞU AN DA

KARALA

OCAK-ŞUBAT-MART 2022 SAYI 3 10 Lira

İKTİDAR LANETLİDİR

"Ben bu yüzden anarşist oldum."

- İsyan Sümer'de Başlar
- Yaratarak Yıkmak
- Bütünlüklü Mücadele
- An-arşizm A-narsizm
- Yalan: Demokrasi

Merhaba...

Sayfalarda görüşmeyeli çok uzun zaman oldu. 10 Ekim 2018'de yola çıkan Karala'nın 3. sayısını size 3. yılında ulaştırabildik. Uzun zamandır bu sayfalarda buluşamasak da sokaklarda hep birlikteydik. İşçi direnişlerinde, Newroz alanlarında, 1 Mayıs'larda, miting meydanlarında, devletten hesap sormaya çıktığımız sokaklarda, mahallelerde, üniversitelerde sık sık buluştuk. Mücadelede, kavgada hep yan yana olduk. Ankara'da anarşizmi örgütlemek için yola çıktığımızdan beri, şehrin her sokağında omuz omuza durduk.

10 Ekim 2018'de yola çıkarken "azlar çok olsun" demiştik. Anarşizm örgütlenmektir, örgütlenmek düşlediğini eylemektir, düşlediğini eylemek özgürlüktür diyerek çıktık Ankara sokaklarına. İlk günden beri ilk günkü inatla sürdürdüğümüz mücadelemiz her yeni günde büyüdü. Yeni sokaklarda anarşizmi haykırdık. Yeni omuzlar eklendi omuzlarımıza. Her yeni gün, yüreklerimizde taşıdığımız özgür dünyayı büyüttük.

Yaşadığımız coğrafyada anarşizmi toplumsallaştırmak, bu toprakların anarşizmini yazmak, yaymak ve örgütlemek iddiasıyla ilk günkü inatla devam ediyoruz düşlediğimizi eylemeye. Devrimi şimdi ve şu anda başlatanlar olarak, bu topraklarda iktidarı tüm kalıntılarıyla ortadan kaldıracak örgütlenmeyi yaratmaya devam ediyoruz.

Şu anda Ocak, Şubat, Mart 2022 sayısını elinde bulunduruyorsun. Karala, artık 3 ayda bir yayımlanacak. Ve en başından beri olduğu gibi, özgürlüğü, mücadeleyi, anarşizmi yazacak. Yüreğinde yeni bir dünya taşıyan herkesi sayfalarımıza, mücadelemize çağırıyoruz.

Yaşasın anarşizm!

karaladergi

Meşrutiyet Mah. Konur Sok. 53/10

0533 132 19 36

İÇİNDEKİLER

Louise Michel: Neden Anarşistim? - Çeviri: Zehra Garip 2

İsyan Sümer'de Başlar - Aslan Kızılçay 4

Gustav Landauer: Yaratarak Yıkmak - Semih Erdem Çankaya 10

Noretorp Noretsyh - Kenneth Rexroth - Çeviri: Burak Aktaş 13

Bütünlüklü Mücadele 14

Aktivist miyiz Devrimci mi? - Umut Adnan Aydemir 20

Bolşevizm Kemalizm'in Kan Kardeşidir - Şamil Parlak 22

Devrim Kimin Çıkarlarını Savunur? - İsmail Arıkan 30

An-arşizm A-narsizm - Zeynep Ülger 34

Bir Zamanlar Herkesin Hırsız Olduğu Bir Ülke Vardı - Italo Calvino 36

Derekent - Deniz Mine Öztürk 38

Adam Olmak - Doğuş Özdemir 40

Yalan (3): Demokrasi - Mahmut Demir 42

Portre (3): Lucia Sanchez Saornil - Nisa Durdu 44

Nedir (1): Üniversite 48

Sözlük (3): İktidar - Semih Erdem Çankaya 50

KARALA

İKTİDAR LANETLİDİR

“Ben bu yüzden anarşist oldum.”

NEDEN ANARŞİSTİM?

Louise Michel
Çeviri: Zehra Garip

Ben bir Anarşist'im çünkü Anarşizm, eşit hakları temel alan özgürlük ve adalet aracılığıyla insanlığı topluca mutlu kılabilecek, akla yatkın en yüce düşüncedir. Bugün, insan bilgeliğinin doruğunda, çağlar geçtikçe giderek genişleyen bir döngüde birbirini takip eden, henüz hayal dahi edilmemiş ilerlemeler, yeni ufuklarda keşfedilmeyi bekliyor. **İnsan ancak özgür olduğunda bilinçli olacaktır.** Bu nedenle Anarşizm, bugün kölelerden ve tiranlardan oluşan insan sürüleri ile yarının özgür insanlığı arasındaki kesin ayrımdır.

Her kim olursa olsun, iktidara gelir gelmez, onun ölümcül etkisine maruz kalır ve bozulur; kişiliğini savunmak için güç kullanır. O devlettir ve adeta bir köpeğin kemiği gördüğü gibi, o da bunu kendi faydasına kullanılacak bir mülk olarak görür. Güç insanı bencil ve acımasız kılıyorsa, kölelik onu küçük düşürür. Bir köle genellikle efendisinden daha kötüdür; kendi serveti ya da hayatı tehlikede olduğunda, bir efendi olarak ya da bir köle olarak ne kadar gaddar olacağını kimse bilemez. İnsanlığı her zaman kanlı ve acılı bir varoluşa sürükleyen korkunç sefalete son vermek, cesur yürekleri adalet ve hakikat için daha çok savaşmaya teşvik eder.

Vakit yakındır; yönetenlerin suçları, yasaların ağırlığı, bu koşullarda yaşamanın imkânsızlığı, işkencelerinin sona erme umuduna sahip olmayan binlerce zavallı, kangrenleşmiş kurumların aldatıcı ıslahı ve ıstırabın değişmesinden başka bir şey olmayan iktidar değişikliği ile süreç daha da hızlanmıştır. Ayrıca insanın içgüdüsel yaşam sevgisinin de kurtuluşa etkisi kaçınılmazdır ve her insan, her tür gibi bunun hangi taraftan geleceğini görmek için etrafına bakar.

Anarşizm bitmek bilmeyen sefaletleri yeniden başlatmayacak. Umutsuzluğun akışında insanlık, uçurumdan çıkmak için ona tutunacaktır. Zirveye çıkacak olan kayanın engebeli tırmanışıdır o. İnsanlık artık sonsuza dek düşmek için yuvarlanan taşlara ve ot tutamlarına tutunmayacak. **Anarşizm, ilerlemesini hiçbir şeyin engelleyemediği yeni idealdir.**

Çağımız taş devri kadar ölü. Ölüm ister dün, ister bin yıl önce gerçekleşmiş olsun, yaşam izleri tamamen kaybolmuştur. İçinden geçmekte olduğumuz çağın sonu, yalnızca kül ve kemiklerle dolu bir mezarlıktır. Düşünürler, sanatçılar ya da ortak kötülüğe isyan edenler için artık güç, otorite ve ayrıcalıklar yok. Bilim, iradeyi araştıran bilinmeyen güçleri keşfedip basitleştiriyor. Şu anda gördüğümüz şeylerin düzeninin ortadan kalkması yakındır. **Şimdiye kadar birkaç ayrıcalıklı varlık arasında bölünmüş olan dünya, herkes tarafından geri alınacak.** Ve yalnızca cahiller, insanlığın antik canavarlık üzerindeki fethine hayret edecek.

Beni özgürlük uğruna savaşmaktan vazgeçirmek için bir devlet gemisiyle Yeni Kaledonya'ya gönderdiklerinde bir anarşist oldum. Ben ve yoldaşlarım, dört ay boyunca aslan veya kaplan gibi kafeslerde tutulduk. Aylar boyu gökyüzü, su ve ufukta bir geminin gökyüzündeki bir kuşun kanadına benzeyen beyaz yelkeni dışında bir şey görmedik. Bu izlenim ve genişlik kahrediciydi. Gemide düşünmek ve sürekli olarak olayları ve insanları karşılaştırmak için çok zamanımız vardı. Dürüst, iş başında olan ve hayatlarını mücadeleye nasıl adayacaklarını bilen Komün'den yoldaşlarımı gördükten sonra gemideki insanlar, bize kötü davranmaktan o kadar korktular ki; iktidardaki dürüst insanların aciz, dürüst olmayanların canavar olduğu sonucuna hızla vardım. Ayrıca özgürlüğün iktidarla ittifakının imkânsız olduğunun ve amacı herhangi bir biçimde iktidar olan bir devrimin, yalnızca birkaç kurumun yıkılmasıyla bir yanılsama yaratacağının, çünkü eski dünyada her şeyin ayrılmaz zincirlerle bağlı olduğunun ve her şeyin kökünden sökülmesi, yeni dünyanın özgür bir gökyüzü altında mutlu büyümesi ve özgür olması gerektiğinin farkına vardım.

Anarşizm bugün ilerlemenin ulaşmaya çalıştığı amaçtır ve ulaştığında oradan ileriye, yeni bir ufkun kenarına bakacak, ulaşır ulaşmaz bir başkasını ortaya çıkaracak ve ilerleme sonsuz olduğundan, bu her zaman, sonsuza dek böyle devam edecektir.

Sadece cesaretle değil, aynı zamanda mantıklı da savaşmalıyız; ilerlemenin her adımını kanlarıyla sulayan mirastan yoksun kitleler, en sonunda, insan aklının umutsuzlukla birlikte girişeceği en büyük mücadeleden yararlanacak. Gerçek idealin, önceki tüm kurgulardan daha büyük ve daha güzel bir şekilde ortaya çıkması gerekir.

Ve bu ideal hala çok uzaktaysa eğer, uğruna ölmeye değer. İşte tam olarak bu yüzden Anarşistim.

"Why I am an Anarchist?" Londra'da çıkarılan anarşist gazete Liberty'nin Mart 1896 tarihli sayısında yayınlanmıştır.

KARALA

İSYAN SÜMER'DE BAŞLAR

Sümer'de Özgürlük Kavgasının İzleri ve Özgürlüğün Etimolojisine Bir Bakış

Aslan Kızılçay

"Çalışan insanın arpası buğdayı memur tarafından ellerinden alınırken, ahır hayvanları açlıktan ölürken saray ahalisi ziyafete doyuyordu."

"Kayıkçıların denetçisi, balıkçıların kayıklarını zorla alıyordu."

"Erzak denetçisi, erzakları zorla alıyordu."

"Güçlü adam, güçsüz adamın bahçesini yağmalıyor, evine el koyuyordu."

"Biri öldüğünde tapınak ve saray memurları ölüm vergisi istiyor. Ana babanın acısına acı katıyordu."

Sümer'in Politik ve Sosyo-Ekonomik Yapısı

Bu satırlar ve anlattıkları her ne kadar çağımızdan veya yakın geçmişten çıkmışçasına tanıdık gelse de aslında MÖ 2400'lerde, yani günümüzden yaklaşık 4400 yıl önce, Sümer medeniyetinin en güçlü şehirlerinden biri olan Lagaş'ta yazılmış ve 1878'de Fransız arkeologlar tarafından bulunmuş, tarihin ilk yazılı reform belgesi olan Ur.Kagina fermanında ve bu reform sırasında gelişen olayları kaydetmekle görevli dönemin Sümerli antik tarih yazıcıları tarafından yazıya aktarılmış diğer birkaç belgede yer alıyor.

Bu belgeleri gerek içerik gerek teknik açıdan inceleyeceğiz fakat öncesinde hem dönemin politik ve ekonomik koşullarını ve Lagaş'ın bu şartlardaki konumunu hem de aradan geçen epey zamana rağmen ilkel komünal üretim ilişkileri ve anaerkil toplumun izlerini az çok barındırmaya devam eden Sümer toplumunda mülkiyet kavramı ve modern devletin oluşum süreçlerini anlamamız açısından, dönemin Mezopotamyasına doğru kısa bir zaman yolculuğuna çıkalım. Öncelikle bugün Sümer Devleti diye anılan Sümerlerin, genelde öyle anlaşılsa da bugünkü anlamıyla bir devleti ifade etmediğini belirtmek gerekir.

Bu uygarlık; birbirlerinden bağımsız, aynı dili konuşan, aynı kültürü, dini inançları paylaşan insanlarca kurulmuş şehir devletleri şeklinde örgütlenmiş bir uygarlıktır. Bu şehir yapıları, birbirleriyle hem ticari ilişkiler kurmuşlar hem de zaman zaman savaşlara girmişlerdir. Bu savaşların sonucunda ise çoğunlukla bir veya iki şehir diğer Sümer komşularına üstünlüklerini kabul ettirmiş ve onları vergilere bağlamıştır. Çeşitli dönemlerde üstünlüğü ele geçiren bu şehirler, Sümer uygarlığının politik, kültürel, dini ve ekonomik merkezlerine dönüşseler de genel olarak diğer şehirler ile aralarındaki sınırlar ve farklı şehirlerdeki farklı yöneticilerin kendi iç işlerindeki bağımsızlıkları korunmuştur.

Yukarıda bahsettiğimiz Lagaş şehri de belirli bir dönem, politik üstünlüğünü diğer Sümer komşularına kabul ettirmiş bu şehirlerden biridir. Bu şehirler, "ensi" adı verilen yöneticilerin kontrolündeydi. Yöneticiler ve farklı şehir halkları bütün Sümer tanrılarına inanıp tapınsalar da her şehrin kendi baş tanrısı da olurdu. Örneğin Lagaş şehrinin baş tanrısı da tanrıça Ningirsu'ydu. Her şehirde o şehrin özel tanrısına adanmış tapınaklar bulunurdu.

Aslında tapınak kelimesi, burada kısıtlayıcı bir anlatıma sebep olmaktadır. Çünkü bu yapılar, yalnızca dini ritüeller için değil; büyük toplantılar düzenlemek, davalara bakmak, erzak depolamak, evlilik törenleri düzenlemek, gökyüzünü gözlemlemek (ilkel astronomi) gibi önemli işler için de kullanılırlardı. Şehirde tarımcılar, hayvancılar, balıkçılar, dericiler gibi çeşitli zanaatkar ve meslek üyelerince getirilen erzak ve diğer yaşamsal ürünler çoğunlukla tapınağın en alt katındaki ambarlarda depolanır, ardından da şehir halkının ihtiyaçlarına göre ailelere dağıtılırdı. Çünkü tapınak, tanrıların evi; "sanga" adı verilen başrahip de tapınağın görevlisiydi. Yani Sümer toplumunda bir ruhban, yalnızca bir ruhban değil, şehirdeki en büyük organizasyon olan tapınağın idarecisiydi.

İlkel Bir Devlet Kapitalizmi Örneğinin Doğuşu ve Ur. Nanse Hanedanı

Tarihçilerin "tapınak sosyalizmi" olarak adlandırdığı bu dönem, tabii ki zamanla yerini tüm iktidarların doğasında olan yozlaşmanın sonucuna bağlı olarak bir tür ilkel devlet kapitalizmine bırakmıştır. İhtiyaç fazlası üretim sonucunda yönetici ve ruhban sınıf bu üretim fazlası mallar üzerinde mülkiyet kurmuş, halkı borçlandırmaya başlamış, borçlandırma yoluyla köleleştirmiş ve kendilerini ayrıcalıklı konumlara getirmiştir. Sümer'de de eski düzeni geri getirmek adına şu anda konumuz olan Lagaş isyanı gibi çözümü yeni bir iktidarda arayan girişimlerde bulunulmuş ve çeşitli reformlar geliştirilmiştir. Ancak bal tutanın parmağındaki balın namı, iktidarlar ve ayrıcalıklılarca duyulalı çok olmuştur artık.

Öyle ki iktidar ve mülkiyet kavramından doğan bu hastalık, günümüze kadar daha da gelişerek devam etmiştir. Urukagina reformu ve bu süreci anlatan çivi yazılı belgeler, tapınak sosyalizminden ilkel devlet kapitalizmine giden bu uzun süreç içerisinde yalnızca bir örnek olsa da tek başına süreci anlamak için de yeterlidir. Öyle ki yaklaşık 4500 yıl önce yaşamış kadim tablet yazıcılarının verdiği bilgiye göre, Lagaş da bir zamanlar erzak ve üretilen malın ihtiyaca göre paylaşıldığı, her doğan yeni bebek için yeni bir ev arsası tahsis edildiği, zanaatkarların bazı şartlar altında da olsa ticarete atılabildiği bu sistemle idare ediliyordu.

Sonrasında da yukarıda bahsettiğimiz ambar ürünlerinden sorumlu ruhbanların yozlaşmasıyla ve şehri denetleyen ensilerin de bu yetkiyi elde etmek için bazı dönemler kendilerini aynı zamanda "yönetici rahip" "işakku" ilan etmeleriyle çürüme başladı. Yeni zenginliklere giden alternatif bir yolun işgallerden geçtiği fikri ensiler arasında yayılmaya başladı. Yozlaşma, Lagaş'ta da ileride bütün Sümer'in başına geleceklerin bir numunesi olarak ortaya çıktı. Lagaş'ta bulunan ve bu dönemlere tarihlenen bir koni şekilli yazıt, eski günler ve yeni düzen arasındaki farkı şöyle yorumlamaktadır:

"Yer yeni inşa edildiğinde, gök yerden ayrıldığında tanrılar kara kafalıların* ana, baba ve çobanlarıydı."

"İnsanların kalpleri kötülükle dolduğunda, adamlar evine ekmek ve bira getirmediğinde, ana evlada bağırdığında, çocuklar, ... 'ya taş attığında, güçlü insan güçsüz insana zulmetmeye başladığında Tanrılar, kara kafalılara öfkelendi, onları gözetmeyi bıraktı."

"Kara kafalıların tarlalarına memurlar ve peşler** dadandı. Rahipler, hizmet etmeleri gereken tanrıların tarlalarına ve ırmaklarına göz dikti. Onları dürüst çalışan insanlardan çaldılar. ... olanı zulmettiler ve öldürdüler."

"Masum kara kafalılar ağladı, tanrıların yeniden eski güzel günleri onlara döndürmeleri için."

*kara kafalı: Sümer halkının kendilerinden bahsederken kullandıkları bir tabirdir.

**peş: Sümerce'de sıçan veya diğer tarıma zarar veren kemirgenler için kullanılan bir tabirdir.

Bu alıntı, Sümer halkının eski düzen ve yenisi arasındaki farkı nasıl yorumladığına dair ciddi bir referans olmakla birlikte, bu geçiş sürecinin günümüz liberallerinin ve bazı Marksist kesimlerin iddia ettiğinin aksine "doğal" ve "ilerici" bir geçiş dönemi değil aksine dönemi yaşayan bir birey tarafından gözlemlenebilecek kadar hızlı, sert ve yapay bir süreç olduğunu da gösterir niteliktedir.

Bu sürecin Lagaş özelindeki kısmına dönecek olursak; söz konusu yozlaşmanın yaşandığı dönemde Lagaş, Ur. Nanşe hanedanlığı tarafından yönetilmektedir. Ur.Nanşe hanedanlığıyla ilgili neredeyse tüm yazılı bulgular, bu hanedanın yozlaşması, insanları köleleştirmesi ve keyfi vergilerle çalışanların ellerindekini alması, nihayetinde de Ur.kagina tarafından tahttan indirilmesiyle ilgilidir. O sırada hanedanlığın başındaki mevcut ensinin ismiyle ilgili tartışmalar olsa da Ur.Nanşe hanedanlığından İşakku Lugal.Anta olduğuyla ilgili epey varsayım bulunur.

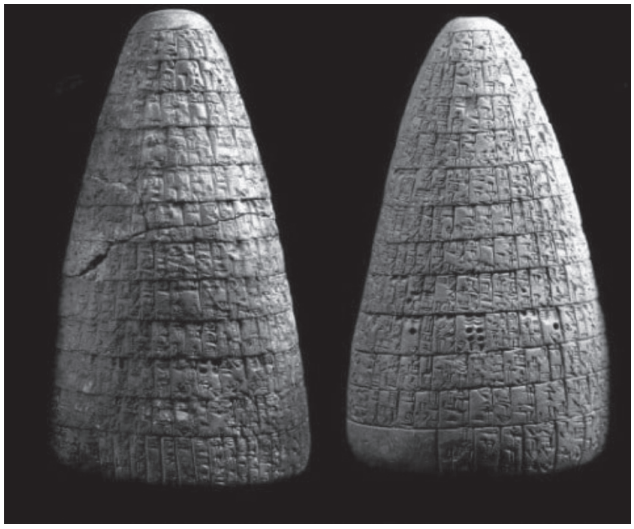

(Söz konusu koni tabletler)

Söz konusu yönetici, diğer Sümer şehirlerine ve komşu kavimlerin kurduğu diğer şehirlere fetihler düzenlemiş, tapınağın zenginliğini arttırmayı başarmıştı. Fakat özellikle kuzeydeki diğer Sümer şehri olan Umma ile yapılan son savaşlar kaybedilmiş ve Lagaş'ın sınırları büyük ölçüde daralmış, savaş koşulları gereği büyük miktarda maddi kayıp verilmişti. Bu kayıplar ve savaşlara bağlı diğer ekonomik problemler de hanedanlığı halktan aşırı miktarda vergiler almaya itmişti. Bu vergilerin tahsil edilmesi için yeni memur pozisyonları yaratılmış, bu memurlar -dönemi anlatan çivi yazılı belgelerde memurlar hakkında sürekli yapılan zorbalık ve sistematik şiddet vurgularına bakılırsa- şiddet ve yağma konusunda profesyonelleşmiş askerlerden, tapınakla yolsuzluk ilişkileri olan tüccarlardan ve diğer yüksek memurların akraba ilişkilerinden seçilmekteydi. O döneme kadar tanrının evi olarak görülen tapınaklar, neredeyse İşakku'nun mülkiyetine geçmiş ve içerisindeki ürünler yine saraya bağlı kervan tüccarlarıyla ticarete verilmişti. Lagaşlı yöneticilerin gözü o kadar doymamış ki o dönem için bile trajikomik görülebilecek isimlere sahip yeni vergiler, yine vergilerdekini aratmayacak kadar absürt yeni tahsildar grupları ve ne iş yaptığı o dönemin katipleri tarafından bile bilinmeyen memur pozisyonları yoluyla Lagaş halkı üzerindeki sömürü, katlanarak devam etmiştir. Bu süreç çivi yazılı belgelerde şöyle anlatılır:

"Tanrıların sığırları, İşakku'nun tarlalarını sürüyordu; İşakku'nun tarlaları tanrıların en iyi arsalarında yer alıyordu. Üstelik, en önemli tapınak görevlilerinin, özellikle Sanga'ların, eşeklerine, öküzlerine ve meyvelerine el konmuştu."

"Dürüst ve çalışan insanlar, memurların ayakları önünde yatıp dileniyordu." "Bir zamanlar tanrıların olan büyük araziler; İşakku'nun, İşakku'nun çocuklarının, İşakku'nun sülalesinin ve onların dostlarının tarlalarıyla doluydu."

"Güçsüz insan, güçlü insanın evinin yanına ev yaptıysa, güçlü istediği gibi onun bahçesini yağmalıyor; güçsüz satmak istemezse İşakku'ya memur getirterek evini ondan alıyordu."

"Rahip, tanrıya hizmet etmiyor ve memurla yan yana güçsüz insanın koyununu alıyor, hurma ağacını yağmalıyordu." "Gençler, aç kalmamak için pis ve faydasız işlere sürülüyordu."

Görüldüğü gibi Lagaşlı katip, içinde yaşadığı toplumun uğradığı zulüm ve sömürüyü içtenlikle dile getirmiş fakat sömürü bu kadarıyla da sınırlı değil. Belgelerin geri kalanında anlatılanlara göre üretim bile bir nevi cezaya tabiydi. Şöyle ki bir küçükbaş hayvan sahibi, koyununu kırptırmak, yünü de bağışlamak için tapınağa götürürse -bu gündelik hayatının ve içinde yaşadığı sistemin gereğidir- eğer koyunun tüyü beyazsa görevliye 5 şeqel ödemek zorundaydı. Ya da bir kokucu (antik parfüm üreticisi) yeni bir koku yağı yaptığında henüz satmadıysa bile İşakku'ya 5, "koku sorumlusu" adındaki memura ise 1 şeqel ödemek zorundaydı. Trajikomedi, bununla da sınırlı kalmadeğildi. Birinin yakını öldüğünde "mezarlık sorumlusu"na ve katibin de kendi yazdığına göre ne iş yaptığını kimsenin bilmediği mezarlık sorumlusuyla birlikte gelen diğer 4 cenaze memuruna ödeme yapmak zorundaydı. İşte yazılı tarihteki ilk "iyi niyetli" reformist lider de bu dönemde ortaya çıktı.

Ur.Nanse hanedanlığını temsil eden bir kabartma.
Yönetici, hanedan üyeleri ve köleler görülebilmektedir.

Bir İsyanın ve Özgürlük Kelimesinin İlk İzleri

Ur.Nanşe iktidarını deviren Urukagina isimli yeni İşakku, bütün Antik Mezopotamya liderleri gibi kendisini tanrılar tarafından seçilen ve Lagaş'a adaleti yeniden getirme görevi verilen bir lider olarak tanıtır. Tarihe ilk ferman olarak geçen belgesinde de eski hanedanlığın kötülüklerini nasıl bertaraf ettiğini ve halka yeniden adaleti nasıl sağladığını, yaptırdığı bir yapının kitabesinde kendisini kutsayan satırlarla anlatır.

Bu satırlara göre kendisi; Lagaş'a yeniden adaleti getirmiş, asalak memurları ve rahipleri cezalandırmış, vergileri ve memurluk pozisyonlarının çoğunu kaldırmış, tapınak ve tapınak arazisine bağlı tarlaları, sahipleri olan tanrılara geri vermiştir (kamulaştırmıştır). Bunların dışında dul, yetim, yaşlı ve çalışamayacak durumdakileri tüm vergilerden muaf tutmuş, güçsüz insanın mal ve can güvenliğini güçlüye karşı koruyan yasalar çıkartmış, zanaatkarların belirli şartlar altında olduğu sürece eskisi gibi ticaret yapabilmesini mümkün kılmıştır. Cenaze işleri, dini ritüeller ve tüm şehri ilgilendiren sulama kanalları gibi konularda ise eskiden olduğu gibi şehirde yaşayan her bireyin içinde bulunduğu bir tür imece usulüne bırakmıştır. Söz konusu çivi yazılı belgeden birkaç alıntı da eklemek gerekirse:

> "Balıkçılık yapan güçsüz insanın balığını zorla kimse alamayacak artık."
>
> "Hayvan yetiştiren dürüst insan, koyununu kırptırırken soyulmayacak."
>
> "Güçlü insan, güçsüzün evini ve bahçesini isterse, güçsüz insana istediği bedeli ödemek zorunda kalacak. Güçsüz insan evini vermek istemezse de güçlü, susarak uzaklaşacak."
>
> "Ur.kagina kara kafalıları memurlardan, asalaklardan, kemirgen rahiplerden, acımasız vergilerden, sefaletten ve borçlanma yoluyla köleleşmekten kurtardı. Özgürlük getirdi."

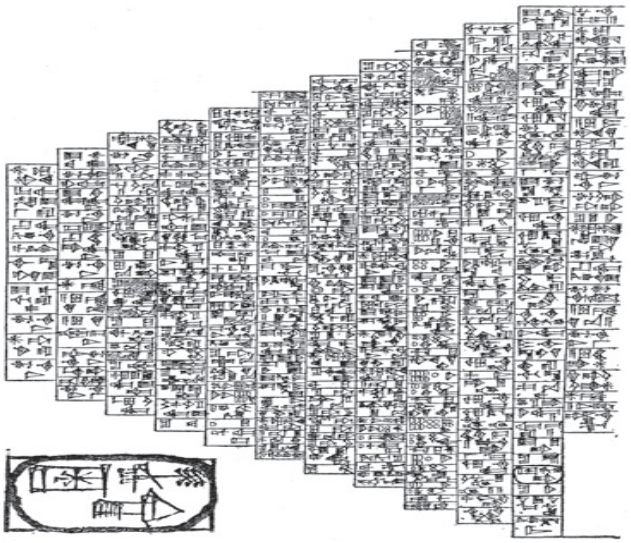

(Özgürlük (Amargi) kelimesinin geçtiği söz konusu tabletten bir görsel.)

Son satırda gördüğümüz üzere özgürlük kelimesi üzerine birkaç şey söylemek gerekirse; öncelikle bu kelimenin yazılı tarihteki ilk kullanımı da tam olarak buradakidir. Özgürlük, Sümerce'de Ama (anne) ve Gi (geri dönmek) kelimelerinin birleşiminden oluşan ve Ama-gi veya Amargi şeklinde telaffuz edilen bir kelimeyle ifade edilir.

"Bu demektir" yerine "ifade edilir" dememizin sebebi şudur; aslında bu birleşik kelimenin tam karşılığı, "anaya dönüş" veya "anneye geri dönmek" şeklindedir. Peki nasıl oldu da bu kelime Sümerce'de aynı zamanda "özgürlük" kelimesine dönüştü? Sümerologlar, bu konuda birbirlerinden çok da uzak olmayan 3 farklı teori sunmaktadırlar:

- Ur.Nanşe iktidarı sırasında borçlanma yoluyla köleleştirilen insanlar, reformdan sonra özgür kaldılar. Bu sayede de evlerine -yani anaerkil yaşamın izlerini kısmen de olsa halen taşımakta olan Sümer toplumu nezdinde düşünürsek "annelerine"- geri döndüler.

- Yukarıda hem alıntılar hem de açıklama kısımlarında belirtildiği gibi dönemin Sümer toplumu için eski ve doğal düzen olan tapınak sosyalizmi, yerini ilkel bir devlet kapitalizmi modeline bırakmıştı. Bu durum, Lagaş halkı için oldukça öfke uyandıran ve sosyo-politik değişim konusunda farkındalık yaratan bir süreçti. Burada "anaya dönmek" eski, doğal ve görece daha masum olana yeniden kavuşmak gibi yorumlanabilir.

- Lagaş olaylarından çok daha öncesinde Arap yarımadası ve Kuzey Afrika'dan çıkıp, Mezopotamya'ya ulaşan ve Sümer çevresinde çeşitli küçük yerleşimler kuran, kesinlikle daha ataerkil ve daha savaşçı bir yapıya sahip olan Sami kökenli kabileler, zaman zaman Elam gibi Sümer olmayan topluluklarla birleşerek Sümer şehirlerine çeşitli yağma saldırılarında bulundular. Bu saldırıların büyük kısmında çocuklar, kadınlar ve köleleştirmek üzere gençler köleleştirilmek üzere kaçırıldı. Bir şekilde kendilerini kurtarmayı başaran ve kölelikten kurtulan bu gençler, çocuklar ve kadınlar, annelerine (evlerine) geri dönmeyi başardılar. Yani özgür kaldılar.

Bu üç teoride de görüldüğü üzere anaerkil dönemin izleri Sümer toplumunda yaşamaya devam etmiştir. Zaten tarihin hiçbir evresinde özgürlük kavramı kadından bağımsız olmamıştır. Buradan da anlıyoruz ki bu durum, kelimelerin dünyasında da farklı değildir.

Ur.kagina başa geçtikten sonra çözümü yeni bir iktidarda arayan Lagaş halkı, annelerine geri dönememiştir. Yaklaşık 10 yıl sonra kuzeydeki yine Sümer kökenli olan Lugal.Zaggesi yönetimindeki Umma şehrinin saldırısı sonucu Lagaş işgal edilmiş ve varsayımlara göre Ur.kagina da savaş sırasında öldürülmüştür. Bu kısa sürede reformların ne kadar işlediğine dair bir bilgimiz yoktur.

Tarihin ilk yazılı fermanı olma özelliğini taşıyan Ur.kagina fermanı, kendisinden sonra çıkacak olan Antik Mezopotamya'nın hukuk metinlerine de ilham vermiş ve teknik açıdan önsöz-içerik-şablon şeklinde hazırlanan Mezopotamya hukuki metin geleneğinin bir nevi öncüsü olmuştur.

Ur.Kagina fermanı sonrasında yazılacak, sırasıyla Ur. Nammu Kanunları, Eşnunna Kanunları, Lipit-İştar Kanunları ve meşhur Hammurabi Kanunları gibi hukuki metinlere önayak olmuştur.

Ur.kagina Fermanı, bir dönem "ilk yasa metni" olarak düşünülse de içeriğinin bir kanun metni statüsü için yeteri kadar kapsayıcı olmadığına ve yalnızca yeni düzenlemelerle ilgili halka duyurulan bir ferman olduğuna karar verilmiştir. Fakat Ur.kagina'nın kendisinin de yaptığı reformun da Lagaşlı katip ve şairleri derinden etkilediği kesindir.

Umma istilasından sonrasında, "iki nehrin arasındaki bereketli diyar" Mezopotamya toprakları, Lugal.Zaggesi'ye de yar olmamıştır. Kendisi de Lagaş'ı işgal ettikten birkaç yıl sonra tarihin gerçek anlamda ilk imparatoru olan Akadlı Sargon tarafından yenilecektir.

Toparlayacak olursak, belgeler, yeni düzenlemeler hakkında bilgi vermekle birlikte Ur.kagina'yı kutsallaştıran bir ilahi niteliği de taşımaktadır. Ayrıca gerek bu kitabe, gerekse Lagaş reformuyla ilgili bilgileri içeren diğer tabletlerde açıkça bir halk isyanından bahsedilmese de; Ur.Nanşe gibi daha öncesinde Mezopotamya'da görülmemiş bir düzeyde kemikleşen, organize olan, büyük bir disiplin ve savaş deneyimiyle donanmış bir orduya sahip bir hanedanlığın ancak kararlı ve direngen bir örgütlü mücadeleyle yıkılabileceğini anlamak için Lagaş isyancılarının tarım aletleriyle orduya karşı koyuşlarını anlatan bir çivi yazılı belge de şart değildir.

Dahası, sonraki dönemde Antik Mezopotamya'da birçok kez yaşanacak isyan ve reformlarda da yeni gelen iktidarlar bütün olanları "tanrıların onları seçmeleri" şeklinde anlatsalar da o sırada kendilerinin çağdaşları olan komşu şehir devletleri ve kendi hakimiyet alanlarında bulunan çeşitli ticari veya kişisel mektuplardan, Mezopotamya halklarının isyanla tanışık oldukları bilinmektedir. Örneğin Lagaş isyanından çok uzun bir süre sonra Babil'e bağlı küçük ve güçsüz bir şehirde sarayın yakılıp saraylıların öldürüldüğü isyanın arka planı, hiçbir kraliyet tabletinden değil, bir marangoz kuryesi ve başka bir şehirde yaşayan eşi arasındaki mektuplaşmadan öğrenilmiştir.

Tarihçiler ve Sümerologlar söz konusu mektup bulunana kadar bu saray yangını üzerinde durmamışlar ve "darbe faaliyeti" olarak kestirip atmışlardır. Fakat mektupta salgın hastalık yüzünden çobanların hayvanlarının ölmesi ve şehir sarayının çözüm bulmak için kılını kıpırdatmaması, çiftçiler direttiğinde de idam veya kırbaç cezası almaları sonucu; çiftçilerin şehir sınırındaki "barbar kavimler" ile işbirliği yaparak şehri ele geçirmeleri anlatılmaktadır.

Yani tarihi kazananların yazması geleneği maalesef tarihin başladığı yere kadar dayanmaktadır.

Konumuz olan savaşın nihai galibi şüphesiz iktidarın kendisidir fakat isyanın, özgürlük mücadelesinin ve adalet arayışının kökeni yazının bulunmasından çok daha eski ve çok daha derindedir. Bu nedenle Sümeroloji-Asuroloji alanının emektarı Sümerolog Samuel Noah Kramer'in ünlü eseri "Tarih Sümer'de Başlar"dan yola çıkarak, "İsyan Sümer'de Başlar" dersek hiç de abartmış olmayız.

Bununla birlikte yazının bulunmasından sonra ulaşabildiklerimiz de, mücadelemize ilham verecek dersler taşıyan verilerdir. İlk yazılı metinlere bile görülmektedir ki zulüm ve sömürünün kaynağı iktidardır, çaresi de asla iktidar olamayacaktır.

Son olarak Antik Mezopotamya yolculuğumuzu, destanlara konu olan efendileri Babil kulesine tırmanırken, kendileri inşa ettikleri kulenin gölgesinde kalıp görülmeyenler, yok sayılanlar için Bertolt Brecht'in dizeleriyle bitirelim.

Yedi kapılı Teb şehrini kuran kim?
Kitaplar yalnız kralların adını yazar.
Yoksa kayaları taşıyan krallar mı?
Bir de Babil varmış boyuna yıkılan,
Kim yapmış Babil'i her seferinde?
Yapı işçileri hangi evinde oturmuşlar,
Altınlar içinde yüzen Lima'nın?
Ne oldular dersin duvarcılara,
Çin Seddi bitince?

KAYNAKLAR:

Samuel Noah Kramer - Tarih Sümer'de Başlar
Samuel Noah Kramer - Sümerler
Jean Bottero - Evvel Zaman İçinde Mezopotamya.

Sümerce Tabletler için bağlantı linkleri:

https://cdli.ucla.edu/search/search_results.php?CompositeNumber=Q001124

Satır Çevirilerindeki Reform Tabletinin Dijital Kopyası

https://cdli.ucla.edu/dl/lineart/P431154_ld.jpg

GUSTAV LANDAUER: YARATARAK YIKMAK

Semih Erdem Çankaya

Anarşizm sadece politik bir ideoloji değildir. Aynı zamanda bir felsefi yaklaşım, düşünme biçimi/yöntemi ve yaşam tarzı oluşuyla birlikte bir bütün olarak değerlendirilmelidir. Anarşizm bizi baskılayan, aşağılayan, yok sayan, sömüren, katleden tüm mekanizmaları; kapitalist sistemi, devlet mekanizmasını, erkek egemenliği, homofobiyi, gerontokrasiyi, militarizmi kısacası tüm otoriteleri ortadan kaldırma ve yerine adil, özgür bir dünyayı oluşturma mücadelesidir. Ancak bugünün dışında, gelecekte gerçekleşecek bir ideal biçiminde düşünülemez.

Adaletsizliklerin var olduğu kötülüğün dünyasından, özgürlüklerin her daim yaşandığı adil dünyaya geçiş; zor aygıtının yardımı olmaksızın gerçekleşecekse (ki ancak bu zor aygıtı olmadan gerçekleşebilir) bu geçişi sağlayacak olan yöntem bugünden yaşanan örgütlülükleri işaret etmektedir.

Bugünden başlanacak ve küçüğünden büyüğüne, özel olandan genele ve bütünlüklü bir şekilde kurulacak her kolektivite anarşizmi gerçekleştirmeye başlamaktır.

Biz anarşistler bunun farkında olarak bugünden özgür biçimde kurulan doğrudan politik örgütlenmelerle birlikte; bugünden özgür biçimde kurulan ve işleyen yaşamsal örgütlenmelerle sınırsız, sınıfsız dünyayı yaratmayı sürdürüyoruz. İşte bu düşüncenin de anarşist hareketin ortaya çıktığı, anarşizmin politik bir ideoloji olarak tariflendiği ilk zamandan bugüne değişik biçim ve boyutlarda pek çok anarşist tarafından altının çizildiğini ifade ediyoruz.

Anarşizmin gerçekleşmesinde önemli gördüğümüz düşünceleri ve devraldığımız geleneğin içeriğini net bir biçimde ortaya koymayı önemseyen anarşist bir dergi olarak bu sayımızda da anarşizmin yaşamsal boyutunun altını çizen; postmodernistlerden çok önce devleti ve kapitalizmi bir ilişkiler bütünü olarak gören, Türkçe'de az bilinen bir anarşisti, Almanyalı devrimci Gustav Landauer'i ve düşüncelerini anlatmak istiyoruz.

"Ruhsuzluk" ve Devlet

1870'de Almanya'da Yahudi bir ailenin çocuğu olarak dünyaya gelen Landauer genç yaşlarında politik alanda mücadele vermeye başlamış, radikal düşünceleri sebebiyle 1891'de Sosyal Demokrat Parti'den ihraç edilmişti. Politik çalışmalarının yanı sıra William Shakespeare'in eserlerini Almanca'ya çevirmesiyle tanınan Landauer, metafizik ve din konularında da çalıştı. Onun bu yönelimi politik düşüncelerini etkiledi, politik felsefesinde metafizik pek çok öge yer aldı. Tarihteki pek çok politik hareketin/devrimin iktidarı amaçladığını ve iktidarı ele geçirdiği andan itibaren yozlaştığını görmesi, onun politik açıdan devrim olgusunu tartışmasının gerekçesi olmuştu.

Ama bu tartışma devletin, kapitalizmin ve her türden otoritenin karşısında aktif bir mücadele yürütmesine engel değildi.

Der Sozialist'in editörü olarak yazınsal alanda politik mücadeleyi sürdürdü ve fikirlerini Die Revolution (Devrim) ve Aufruf Zum Sozialismus (Sosyalizme Çağrı) kitaplarında dile getirdi.

"*Anarşizm iktidarın (hükümranlık, hiyerarşi, zoraki kurumlar) yokluğunu şart koşar; terörizmle eşit bir şey değildir ve egoist bireycilikle temellendirilemez*" cümleleriyle anarşizmin toplumsal yönünü dile getirdi.

Toplumsallığın önemine her zaman vurgu yapan Landauer için insanları bir arada tutan, ortak özlem ve ihtiyaçlara karşılık verebilen "ruh" ile; birlik, komünal yaşam ve özgürlük mümkündür. Ruh, yaşama anlamını ve kutsallığını verir. Ruh neşe, güç ve haz ile şimdiki zamanı yapar, yaratır ve ona sızar. Ruh tanımı toplumu imgeler ve ruhun yitimi ile devletler ortaya çıkmıştır. Ona göre ruh nerede ise orada toplum vardır. Nerede ruhsuzluk varsa orada devlet vardır.

Bu sebeple devlet insanları birbirine bağlamanın bir başka yoludur ancak bu yol, yapaylığıyla ruhu bozmaktadır. Devlet; politik bir devrimle, iktidarın alt üst oluşu ile ortadan kaldırılabilecek bir şey değildir. Bu yapaylıktan sıyrılmak için yeni bir ruh yaratılmalıdır.

Özgürlük: Şimdi Burada

Landauer için ruhun yeniden işlerlikte olduğu yeni toplumun yaratımı ancak bugünden kurulacak yeni ilişkilerle mümkündür. Özgürlük, sadece aklen ve fiziken kapitalizmden çıkabilen, kapitalizm içerisinde rol oynamaya son veren ve iradi insan olmaya başlayan kişiler için mümkündür.

Anarşizm/sosyalizm ise, bir idealin yardımıyla yeni bir gerçeklik yaratma mücadelesidir. Ve o ideal de gerçekliğe dönüşecek bir şey değil, içinde bulunduğumuz zamanda kendi gerçekliğimizi yaratmamızı sağlayacak bir referanstır.

Özgür toplumu bugünden özgür bir biçimde örgütlenmeye başlayarak oluşturacağımızı ifade eden Landauer, siyasi devrimin toplumsal dönüşümü sağlayacak yegane yöntem olmadığını düşünür.

Bu sebeple üretim araçlarının sahiplerinin değişmesinin özgür toplumu oluşturmak için yetmeyeceğini düşünse de özellikle Bavyera Devrimi'nden sonra, siyasi devrimi topluluk/komün ruhunun ortaya çıkmasını sağlayacak, yenilenmiş bir ruhla koşulların değişmesi için yolu açabilecek bir olgu olarak daha çok sahiplenmeye başlamıştır.

Landauer anarşist perspektifle eserler üretip mücadele ettiği yıllar boyunca uzun bir dönem toplumsal ayaklanmalara ve politik devrimlere mesafeli olmuşsa da 1918-1919 yıllarındaki Alman Devrimi'nde doğrudan politik mücadelenin içerisinde yer aldı. Politik mücadelenin katkılarını açıklamaktan da geri durmayan Landauer, Bavyera Sovyeti'ne Aydınlanma ve Halk Eğitim Sorumlusu olarak dahil olmuş, bu devrim sırasında Münih sokaklarında katledilmiştir.

Hemen şimdi ve burada gerçekleşmesi gereken sosyalizm/anarşizm onun için kültürel bir harekettir ve şartların, koşulların, maddi unsurların gelişmesi ile zorunlu bir biçimde ortaya çıkmayacaktır. Onun için hiçbir ilerleme, teknoloji, ustalık bize kurtuluş ve iyilik getirmeyecektir. Landauer'e göre büyük dönüşüm sadece ruhtan, sadece içsel ihtiyaçlarımızdan ve içselleştirilmiş farkındalıklarımızdan doğacaktır. Bu düşünceleriyle Landauer döneminin devletçi sosyalistlerine, Marksistlere, Marksizm'in devlet düşüncesine, tarihselciliğine ve sanayileşme mitine karşı çıkmıştır. Bilimciliğin yanlışlarını ortaya koymaya çalışmıştır.

Landauer yine pek çok anarşist gibi eğitim sistemini eleştirmiş, okulları militarizmin öncüsü olarak açıklamıştır. Buna rağmen özgür öğrenimin de özgür toplumun yaratılmasında önemli bir faaliyet olduğunun daima altını çizmiştir.

Toplumun devletçe düzenlenmiş alanlarının ele geçirilmesini, devletsizleştirilmesini isteyen Landauer somut olarak *"tüketimin örgütlenmesi sosyalizmin başlangıcıdır"* diyerek emeğin yeniden örgütlenmesiyle başlamak gerektiğini düşünmüş, Kropotkin'e referans vererek de kafa ve kol emeğinin birleştirilmesini, merkeziyetçi olmayan teknolojileri önermiştir.

Kooperatifleri, (başta kırlarda) komünleri, komünal yaşamayı savunmuştur. Muğlak bir takas ekonomisini savunsa da onun ekonominin bugünden örgütlenmesi gerektiği fikri toplumsal dönüşümün gerçekleşmesi konusunda önemlidir. Devleti başka türlü ilişkiler kurmaya başlayarak yıkacağımızı düşünen Landauer, yeni bir toplum kurulmak isteniyorsa onu şimdi kurmalı ve uygulamalıyız diyerek "şimdi"nin önemini vurgulamıştır. Onun için gerçek şimdidir.

Bugün kurmaya başlarsak anarşizm mümkündür!

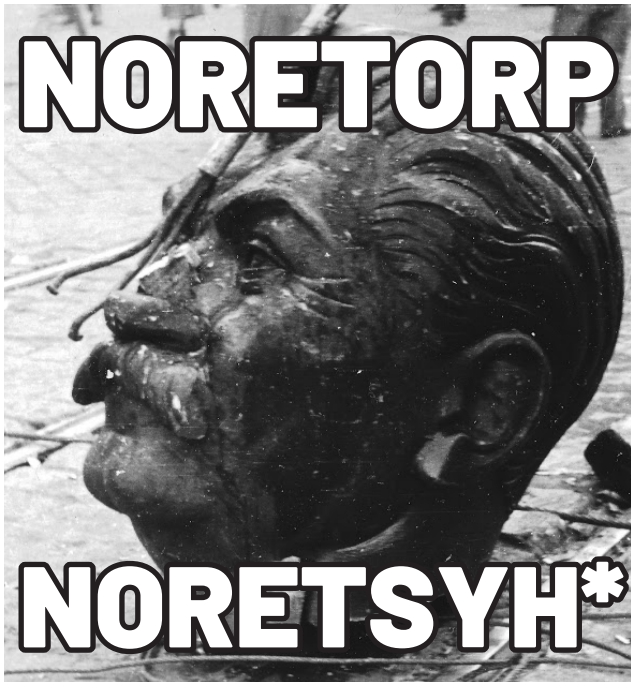

Kenneth Rexroth
Çeviri: Burak Aktaş

Yağmurlu, sisli Sonbahar,
Bulutlardan kuleler
Parlak Pasifik gökyüzünde.

Golden Gate Parkı'nda,
Tavus kuşları,
Bağırıyorlar,
Düşen yaprakların
Arasında dolaşarak.

Duman karasındaki
Kan donduran gecelerde
Kronştad denizcileri yürüyor,
Budapeşte'nin sokaklarında.

Barikatın taşları,
Yükseliyor, parlıyor,
Şekilleniyor.
Şeklini alıyor,
Mahno'nun köylü ordularının.

Sokaklar meşalelerle aydınlanıyor.
Benzinle ıslanmış bedenleri,
Solovetski **anarşist**lerinin
Her köşede yanıyor.

Kropotkin'in açlıktan ölmüş bedeni doğuyor,
Devlet ofislerinin yanında,
Korkak bürokratların.

Bütün Polisolatörlerinde
Sibirya'nın,
Ölü partizanlar
Savaşa gidiyor.

Berneri, Andreas Nin,
İspanya'dan bir lejyonla geliyor.
Carlo Tresca geçiyor
Atlantik'i,
Berkman Taburuyla.

Buharin Acil Ekonomik Konsey'e katıldı.
Yirmi milyon
Ölü Ukrayna köylüsü
Buğday yolluyor.

Julia Poyntz,
Amerikan hemşirelerini örgütlüyor.

Gorki bir manifesto yazdı,
"Dünyanın bütün entelektüellerine!"

Mayakovski ve Essenin
Bir mısra üzerinde anlaştılar,
"Bırakalım İNTİHAR etsinler."

Macar gecesinde bütün ölüler,
Tek bir sesle konuşuyor.

Bisikletle geçerken yeşilinden
Güneş lekeli
Kaliforniya Kasımı'nın,
O sesi duyabiliyorum
Tavus kuşlarının bağırtısından daha net,
Düşen öğleden sonra.

Tıpkı boyalı kanatları gibi rengi,
Sonbaharın bütün yapraklarının,
Yuvarlak batik etek
Senin için yaptığım,
Rüzgârda ışıldıyor
Eşsiz uylukların üzerinde.

Ah!
Hayal gücümün
Muhteşem kelebeği,
Gerçekliğe uçuyor,
Daha gerçek bütün hayallerden.
Kötülüğü dünyanın,
Senin yaşayan etine göz dikiyor.

*Başlıkta tersten "Hysteron Proteron" yazılmıştır. Hysteron Proteron, mantıken sonra söylenmesi gereken şeyi önceden söylemek anlamına gelen bir söz sanatıdır.

BÜTÜNLÜKLÜ

İktidarın örgütlü olduğunun ve yaşamlarımızın her alanına sızdığının farkındayız. İktidar, yapısı gereği hiyerarşik bir ortamda var olabileceği için, ezen-ezilen ilişkisini bütün alanlarda kurmak zorundadır. Buna göre heteroseksüel erkek geri kalan bütün cinsel kimlik ve yönelimlerden, patronlar işçilerden, zenginler yoksullardan, insan geri kalan bütün varlıklardan, hakim ulus ve dini inanış diğer halklar ve inanışlardan, eğitimli olan eğitimsiz olandan, yaşlı olan genç olandan daha üstte konumlanır.

Tüm toplumsal sorunlar, bu iktidarlı yapıdan kaynaklanan sorunlardır. Bugün bu sorunları yaratan ne -kapitalistlerin iddia ettiği gibi- yaşamın doğasındaki kimi eşitsiz varoluşlar, ne de -Marksistlerin iddia ettiği gibi- yaşamın örgütlenmesindeki kimi yanlış konumlanışlardır. Bugün bu sorunları yaratan, yaşamın örgütlenme biçiminin kendisidir. Bugün yaşam, iktidarlı bir şekilde örgütlenmektedir.

Dolayısıyla bu sorunların çözümü ne -kapitalistlerin iddia ettiği gibi- doğal olan eşitsizlikleri kabul edip tüm bunları bir sorun olarak görmemek, ne de -Marksistlerin iddia ettiği gibi- yaşamın örgütlenmesindeki konumlanışların yerini değiştirmektir. Bu sorunların çözümü, yaşamın örgütlenme biçimini tümüyle değiştirmekten geçer. Bu değişim de, -reformistlerin iddia ettiği gibi- restore etmek, iyileştirmek, düzeltmek, tedavi etmekle değil; tüm bu iktidarlı örgütlenmeyi tüm kılcallarına kadar yok etmek, tümüyle ortadan kaldırmak, yıkıp yeniden yaratmakla mümkündür.

Anarşizmin temel savı budur. Anarşizm, tüm mücadele hattını tarih boyunca bu temel ilke etrafında kurmuştur. Burada onu kapitalizm içi veya dışı tüm okumalardan ayıran temel mesele, sorunu iktidara koymasıdır. Bunun yanında anarşizm, iktidarın yarattığı bu sorunların herhangi bir biçimini, türünü, görünümünü ve yansımasını diğerinden daha önemli görmemiştir.

Bize göre temel sorun ne tek başına işçilerin, ne tek başına kadınların, ne tek başına LGBTİ+'ların, ne de tek başına ezilen herhangi bir halk veya halkların sorunudur. Bu sorunlardan hiçbiri diğerlerinden acil, can yakıcı veya önemli olmadığı gibi bu sorunların hiçbiri, bir diğerinin çözülmesiyle çözülemez. Yani örneğin ezilen bir halkın sorunlarının işçilerin sorunlarından daha can yakıcı olduğuna inanmadığımız gibi, işçilerin kurtuluşunun kadınların da kurtuluşu olduğuna inanmayız. Biz bütün bu mücadelelerde öz örgütlenmelerin kurulması ve bu örgütlenmelerle iktidarın o alandaki tezahürünün yok edilmesi gerektiğini düşünüyoruz. Bununla birlikte bütün bu tezahürlere sebep olanın iktidar olduğunun unutulmaması ve iktidarın bütün bu alanlardan def edilmesi gerekmektedir. Bu da sadece bütünlüklü mücadeleyle gerçekleşebilir. Bu anlayışa göre sadece kendi ezilmişliğimiz için mücadele edemeyiz. **Çünkü biz, birimiz bile özgür değilsek hepimizin tutsak olduğuna inanırız.** Tüm bu sorunların kaynağının iktidar olduğunun bilinciyle bütün ezilenlerle dayanışmak ve mücadeleyi hepimiz için omuz omuza sürdürmek zorundayız.

Bununla birlikte iktidarın yalnızca karşımızda, üstümüzde, dışımızda olmadığını da bilmeliyiz. Tüm toplumsal yaşamı örgütleyen iktidarlı anlayış, onun karşısında olduğunu beyan eden de dahil olmak üzere her bir bireye tesir etmiştir. Dolayısıyla mücadele, iktidarın açıkça karşımızdaki tezahürlerine karşı verildiği gibi, içimizdeki tezahürlerine karşı da verilmelidir. Mücadele içindeki birey kendi içindeki iktidarı, onun tezahürlerini de yok etmeli ve kendini devrimcileştirmeli, özgürleştirmelidir. Bu sebeple devrimci anarşist mücadele veren bireyler ve bu bireylerin yarattıkları öz örgütlenmeler cinsiyetçi, mülkiyetçi, homofobik, ırkçı, gerontokrat vb. hiçbir iktidarlı düşünceye sahip olamaz ve bu şekilde ilişki kuramaz.

Sınıf Mücadelesi

Birbiriyle iç içe geçmiş ve birbirini tetikleyen toplumsal sorunlardan biri, mülkiyete sahip olan ve üretim, tüketim ve dağıtım ilişkilerinin nasıl örgütleneceğine karar verenlerin; tüm bu süreçte köleleştirilen, tüm üretimi emeğiyle yarattığı halde bundan sadece hayatta kalabi-

MÜCADELE

lecek kadar -üretime devam edebilmesi için- pay alabilen mülksüzler üzerinde uyguladığı iktidardır. Burada ezen sınıf, ezilen sınıfı sömürmekte, köleleştirmektedir.

Kapitalizm genelde hem savunucuları hem de karşıtlarınca uzun yıllardır modern bir olgu olarak ele alınsa da kökleri oldukça eskiye dayanır. Kapitalizm herkesin kullanımında olan varlıkların bir kişi veya grup tarafından zorla el konulup mülkiyete geçirilmesi, bu şekilde mülksüzleştirilenlerin köleleştirilmesi ve üretilenlerin mülk sahiplerinde birikmesiyle oluşmuştur. Mülkiyete sahip olan sınıfın, üretim araçlarını üreticiden koparark üretilenlere el koyması; üretim, tüketim ve dağıtım ilişkilerini merkezileştirmiş ve devam eden süreç modern kapitalizmi ortaya çıkarmıştır. Ayrıca kapitalizm, zorla ele geçirme ve mülkiyetin ortaya çıkmasıyla oluştuğu ve sürekli olarak diğer iktidarlı yapılarla ilişki içerisinde olduğu için sadece ekonomik bir sistem değildir.

Sınıflı toplumda doğanın herkese sunduğu ve yaşamın ihtiyaç duyduğu her şeyi; evleri, kıyafetleri, gıdayı, eşyayı üretenler ve yaşamın tüm bilgisine sahip olanlar yaşamsal araçlara sahip değildir. Tüm bu üretim sürecine ilişkin en ufak bir söz hakları dahi yoktur. Kapitalizmde işçilere reva görülen -asgari ücret, maaş, yevmiye- işçilerin ürettiklerinin kırıntısı bile değildir. Kapitalistler işçilerin ektikleriyle beslenir, diktikleriyle giyinir; işçilerin yaptığı saraylarda yaşar, işçilerin ürettiklerini kullanır. Fakat işçiler ancak hayatta kalmak, çalışmaya devam edebilmek ve patronlara daha fazla kazandırmak için kırıntılara mahkum edilir.

Adaletsizliğin olduğu yerde isyan kaçınılmazdır. Yüzyıllardır yaşamının tümü yalnızca kapitalistleri beslemek üzere işgal edilmiş olan işçiler makineleştirilmiş, yaşama yabancılaştırılmış, iş cinayetlerinde katledilmiştir. Elbette ki tüm bu adaletsizliklerin olduğu yerde mücadele de hep var olmuştur. Büyük ve sistematik sömürü, karşısında büyük ve örgütlü direnişleri de yaratmıştır.

Kapitalizmin saldırılarının yoğunlaştığı 19. yüzyıldan itibaren işçi mücadelesi de büyüyüp gelişti. İşte anarşizm de tam bu yüzyılda etkili bir toplumsal hareket ve düşünce biçimi olarak sınıf mücadelesindeki yerini almaya başladı. Anarşistler 1. Enternasyonal'den bu yana ***"İşçilerin kurtuluşu ancak kendi ellerindedir"*** sloganıyla patronlara ve patronları koruyan devletlere karşı mücadele etmiştir. İşçi sınıfının tarih boyunca en temel silahı olmuş olan "genel grev" silahı, ilk kez anarşist sendikalar tarafından sınıf mücadelesine kazandırılmıştır.

Anarşistler dünyanın pek çok coğrafyasında sendikalarda; işçi ayaklanmalarında barikatların en ön safında yer alarak; fabrika işgallerini, grevleri ve genel grevleri örgütleyerek; sokaklarda, fabrikalarda işçi sınıfının kurtuluşu için bildiriler ve gazeteler dağıtarak; işçi sınıfının ihtiyaçlarını gidermek için kolektifleştirmelerde bulunarak sınıf mücadelesini örgütlemiştir. Bu etkili mücadele, yaşamını sürdürebilmek için emeğini satmak ve mücadele etmek dışında yapabileceği başka bir şey olmayan anarşistlerin işçi ve ezilen olmalarından kaynaklanmaktadır. **Sınıf mücadelesinin içinde doğan anarşizmin bu mücadeleye yaklaşımı, hiçbir zaman için işçi sınıfına dışarıdan bilinç götürmek olmamıştır.** Bunun yanında anarşistler hiçbir zaman bu mücadeleyi yalnızca belli hak kazanımlarına indirgememiş, emeğin parayla satılmasının kendisini ortadan kaldırmayı hedefleyen bir mücadele perspektifi ortaya koymuştur.

Tıpkı 1886'da "Günde 8 Saat" talebiyle başlayan ve 1 Mayıs'ı yaratan mücadelenin örgütlenmesinde olduğu gibi anarşistler işçilerin hak arayış mücadelesinde yer alarak işçilerin örgütlülüğünün gücünü ortaya koymuş, kapitalistlerin sömürdüğü, açlığa yoksulluğa mahkum ettiği ve katlettiği işçilerin, işsizlerin, ezilenlerin özgürleşebilmesi için hak mücadelesinin ve öz örgütlenmelerin ötesinde de bir mücadelenin gerektiğini savunmuşlardır. Bununla birlikte **anarşistlerin sınıf mücadelesinden anladığı, bir sınıfın diğerinin yerini alması değil, sınıfsızlığın sağlanmasıdır.**

İtalya'dan Mısır'a pek çok coğrafyada mücadele etmiş devrimci anarşist Errico Malatesta bütünlüklü bir işçi mücadelesinin önemini şu sözleriyle anlatıyor:

"Bizim için önemli olan, sadece işçilerin az ya da çok talepte bulunmaları değil; kendi çabalarıyla, kapitalistlere ve hükümete karşı doğrudan eylemleriyle istediklerini elde etmeye çabalamalarıdır. Bizler, işçi hareketinin yaşamsal önemini ve anarşistlerin bu harekette güçlü ve aktif bir rol almasına duyulan ihtiyacı her zaman anlamışızdır. Ve bu, çoğunlukla, emekçi gruplara daha canlı ve gelişen bir yapı kazandırmak için yoldaşlarımızın girişimlerinin bir sonucudur. Biz, işçi sendikasının; bugün işçilerin içinde bulundukları kölelik durumunu anlamaya başlayabilecekleri, özgürlüklerine kavuşmayı isteyerek kendilerini baskı altında tutanlara karşı verecekleri mücadelede tüm ezilenlerin dayanışma içinde olmaları gerektiğini anlayabilecekleri bir yol olduğunu -bunun yanında patronlar ve asalaklar olmaksızın üretimin yeniden düzenlenmesi ve sosyal yaşamın devamı için gerekli ilk çekirdek olarak görev yapacağını- düşünmüşüzdür."

Yüzyıllardır bu mücadelenin doğrudan içerisinde olan devrimci anarşistler için her şeyin herkesin olduğu, mülkiyetin ve otoritenin olmadığı, dolayısıyla sömürü, baskı ve katliamların olmadığı özgür ve adil dünya; kapitalizme karşı bütünlüklü bir mücadele ile yaratılabilir. Sınıf mücadelesi tüm iktidarlı yapılarla mücadelenin yanı sıra kapitalizmin neden olduğu bencil, rekabetçi ilişki biçimlerini ve tüketim kültürünü bugünden yok etmemize yarayacak, kapitalizme karşı işçilerin kendi ihtiyaçlarını karşılamasını ve üretimlerini yapmasını sağlayacak örgütlenmeler yaratmasıyla başarıya ulaşacaktır. İhtiyaç ve koşullara göre patronlara karşı hak mücadelesi vermeyi de, iş yerlerini patronsuzlaştırma veya kolektifler, kooperatifler oluşturmayı da hedefleyen bu mücadelenin amacı sınıfsız bir dünya yaratmak olmalıdır.

Sınıfsızlık anarşizmle mümkündür!

Halkların Özgürlük Mücadelesi

Kapitalist sömürüye; devletlerin işgal, imha ve asimilasyon saldırılarına karşı halklar yüzyıllardır özgürlük mücadelesi vermektedir. Sanayileşmenin, modern kapitalizmin ortaya çıkışı, devletlerin sömürgecilik yarışları ve milliyetçilik ideolojisinin yaygınlaşmasıyla gelişen ulus devletleşme süreci ikili bir biçimde halkları tahakküm altına almaya çalışmıştır. Bir yanda bir halk baskı, manipülasyon ve sömürünün etkisiyle bir ulus haline getirilmiş; başka yanda başka bir halk devletleşen ulusların saldırılarına maruz kalmıştır.

Rudolf Rocker'ın da söylediği gibi *"Devleti yaratan ulustur fakat ulus kavramı halk kavramını karşılamaz. Ulus, yaratılmış bir kavramdır"*. Halk aynı coğrafyada yaşayan, aynı dili konuşan, aynı kültürü paylaşan toplulukları ifade etmektedir. Devletli siyasetin etkisiyle yaratılmış millet ve ulus kavramları yaşadığımız coğrafyada dinin etkin konumu sebebiyle farklı anlamları taşımaktadır. Millet kavramı, dinsel ya da mitsel ortaklıklar yaratarak toplulukları bir arada tutmayı hedefler. Ulus kavramı ise modern devletin dinden kopmasıyla ya da yükselttiği laiklik/sekülerlik gibi politikalarla tüm vatandaşların belli bir akıl etrafında, aynı toprağa ve aynı yasaya bağlı olması üzerinden aynılaştırılmasıyla oluşmuştur.

Ancak millet ve ulus kavramlarının ikisi de insan toplulukları arasındaki hiyerarşiyi devlet üzerinden kurgular. Devletli olan halkların, devletsiz halklardan daha gelişmiş olduğunu iddia eder. Millet ya da ulus olamamak üzerinden kurulan bu hiyerarşi, gelişmişliği yaymak adına devletsiz halklara yönelik saldırıları ve asimilasyonu meşru görür. Bu süreçte halkların millet/ulus kavramları çerçevesinde yaşadıkları devletleşme pratiği, karşısında daima özgürlük mücadelelerinin yükselişini bulmuştur.

Halkların özgürlük mücadeleleri ulusal ya da milli gibi niteliklerle tanımlanmaya çalışılmış, bir devlet kurma isteğiyle özdeşleştirilmiş olsa da bu mücadeleler; kaçınılmaz olarak yerel ve küresel iktidarlara, merkeziyetçiliğe, devletlere karşı mücadeleyle şekillenmiştir. Günümüzde de Rojava'dan Chiapas'a kadar farklı coğrafyalarda gerçekleşen mücadeleler klasik ulusal mücadele tanımlarına uymamaktadır.

Halkların özgürlük mücadeleleri toplumsal yaşamı, kendi karar alma süreçleri ve kendi kültürüyle örgütleyen; ötekileştirmeye, asimilasyona, katliamlara karşı bir araya gelen ve ortak kültürü paylaşan insanların direniş hareketidir. Toplumsal, politik dönüşümü sağlama amacıyla mücadele etmeye başlayan halkın kurduğu örgütlenmeler özü itibarıyla devlete karşıdır. Devlet ortaya çıktığı sürece halkın özgürlüğünün sağlanamayacağının farkında olan anarşistler yüzyıllardır bu mücadelelerin içinde yer almıştır.

Polonya halkının Rus İmparatorluğu'na karşı verdiği mücadelede, Ermeni ve Bulgar halklarının Osmanlı İmparatorluğu'na karşı verdiği mücadelede anarşistler hep etkin bir biçimde yer almışlardır. Devrimci mücadelenin her aşamasında halkların özgürlük mücadelelerinin yanında olan Mihail Bakunin desteğini "Slavlara Çağrı", "Ulusal Bildirge", "Devlet ve Anarşi" metinlerinde sıkça dile getirmiştir. Rus İmparatorluğu'nun işgali altında olan Slav halklarının yanında yer alırken Slav halkların özgürlüğünün ancak başka halkların özgürlüğü ile tamamlanabileceğini de belirtmiştir.

Ona göre halkların özgürlüğü sadece bir yerde kazanarak değil her yerde kazanılarak gerçekleşir. Halkların özgürlük mücadelesinin ulusal kurtuluş mücadelesinden farklı olduğunu "*İlerici Slavlar safdil aldatmacalardan, halkçı özlemlerin sözde temsilcisi olduğunu iddia eden ulusçuluk oyunlarından bir an önce arınmalıdır.*" sözüyle dile getirmiştir. Bir halkın bir imparatorluk ya da devletten bağımsızlaşmasından sonra kendi devlet ve askeri örgütlenmeleri yerine yalnızca şehirlerin, bölgelerin, komünlerin ve bireylerin mutlak özgürlüğü ve özerkliği temelinde inşa edilen federalist bir yapı kurması gerektiğini anlatmıştır.

Ortada "ulusların kendi kaderini tayin hakkı" diye bir teori henüz yokken bile farklı coğrafyalarda halkların özgürlük mücadelelerini savunan anarşizmin toplumsal devrime dönüştüğü pek çok coğrafyada anarşist devrimler, halk özgürlük mücadeleleriyle iç içe geçmiştir. Çünkü ancak bu yolla bir halkın kazandığı özgürlük başka bir halkın özgürlüğüyle bütünleşerek tamamlanabilir. Bunu anlamak için Endonezya'dan Meksika'ya geniş bir yelpazede, anarşizmin halk mücadelelerindeki etkisine bakılabilir.

Özetle devletsiz bir zeminde gerçekleşen halk hareketleri anarşistler için önemlidir. **Çünkü halklar ancak devletsiz bir zeminde kendi siyasi, sosyal ve ekonomik kararlarıyla yaşamlarını yeniden yaratabilirler.** Bizler de tüm bu nedenlerle birlikte, **yaşadığımız coğrafyada yüzyıllardır devlete ve kapitalizme karşı mücadele eden Kürt halkının özgürlük mücadelesinin bir parçasıyız.** Yıllardır kendi dilini konuşması yasaklanmış, toplumsal yaşamda ötekileştirilmiş halkların mücadelesinin meşruluğu anarşistler için oldukça açıktır. **Halkların özgürlük mücadelesi toplumsal devrim mücadelesidir.** Asimilasyoncu, işgalci ve katliamcı devletlere karşı ezilen halkların özgürlük mücadelesinin bir parçası olmak anarşistlerin sorumluluğudur.

Cinslerin Özgürlük Mücadelesi

İktidarlı yapıların ortaya çıkıp kurumsallaşmasıyla birlikte iktidar, doğadan kopan cins olan erkekte somutlaşmıştır. Doğanın hakimi olmaya çalışan erkek, kendisi dışındaki cinslerin de hakimi olmaya çalışmıştır. Bu eril hakimiyet örgütlenip devletler kurulduğundaysa toplumsal değerler tümüyle değişmiş; erkeğin iktidarını meşrulaştıran yeni değerler ortaya çıkmıştır. Bu değerlerle birlikte, "heteroseksüel erkek" dışındaki tüm cinsiyet kimlikleri ve cinsel yönelimlerden bireyler cinsiyet hiyerarşisinde aşağıda konumlandırılmıştır. İktidarlı yapıların ortaya çıkmasıyla nasıl ki insan kendisini doğanın merkezine koymuşsa, heteroseksüel erkek de kendisini insanın merkezine koymuştur. Heteroseksüel erkek dışındakiler, ayrı iradelere sahip özneler değil erkeğin hizmetinde olan araçlar olarak görülür. Kadınlık ve erkeklik bu amaçlarla kültürel olarak inşa edilen ve öğrenilen kalıplardır. Bir cinsiyetin diğerlerinden üstün olduğunu söyleyen iktidarlı düşünce ve hareket biçimlerinin tümü olan cinsiyetçilik; pratik, fiziksel saldırıların dışında dil aracılığıyla da varlığını sürdürür. Erkek olmayanı aşağılayan, yok sayan; bedenine ve varoluşuna tehdit oluşturan söylem, kelime, hakaret ve küfür toplumsal yaşamda erkek olmayana yönelik şiddetin ve ayrımcılığın meşrulaştırılmasına neden olur.

Sadece kadını ve erkeği kabul eden toplumsal cinsiyet olgusuyla, kadın ve erkeğin toplum içindeki konumu ve bu konuma uygun rolleri, toplumsal yaşama ne oranda katılacakları belirlenmiştir. Kadın ve erkeğin toplum içindeki politik, ekonomik, sosyal farkları cinsiyete dayalı iş bölümüyle belirlenmiştir. Kadınlara ya da erkeklere ait özellikler ve beceriler, kadınlardan ve erkeklerden beklenen davranış biçimleri birbirinden ayrılmış; her ikisine de toplumsal cinsiyet rolleri biçilmiştir. Toplumsal cinsiyet rolleri farklı coğrafya ve tarihsel zamanlarda, farklı kültürlerde cinslere toplumsal olarak yüklenen rollerin ve sorumlulukların bütünüdür. Bu anlamıyla toplumsal cinsiyet yalnızca cinsiyeti belirtmekle kalmaz, aynı zamanda cinsler arasındaki iktidar ilişkilerini de belirler.

Erkek egemen sistem toplumun büyük kesimini (kadınları ve LGBTİ+'ları) baskı altında tutmasına rağmen toplumun çoğunluğu tarafından içselleştirilmiştir. Erkek egemenliğin içselleştirilmesi, devletin mikro hali olan ailede başlar. İşlevi bireyi toplumun değerlerine entegre etmek olan eğitim sistemiyle pekişir; dini öğretiler ve din kurumlarıyla, devletin yasalarıyla sürer. Erkek egemenliğinin var olduğu toplumsal işleyişte erkek egemenliğini içselleştiren bireyin refleksleri, söylemleri, davranışları, ilişki kurma biçimleri ataerkildir. Böylece tüm davranışlarımızda erkek egemenliğin toplumsal rolleriyle hareket eder, ataerkiyi yeniden üretir ve pekiştiririz.

Bin yıllardır kadınların varoluşuna doğrudan saldırılar düzenleyen, onu kendisi için bir nesneye, köleye indirgeyen; giyinme, konuşma ve ilişki kurma biçimine, hangi işi yapıp, saat kaçta eve gideceğine müdahale eden; kısacası sömüren, katleden, kullanan ve yöneten erkek egemen sistem yıkılmalıdır.

LGBTİ+'ların varoluşuna saldıran, onları toplumsal yaşamdan uzaklaştırmaya, iradelerini tümden yok etmeye çalışan erkek egemen sistem yıkılmalıdır.

Varoluşa yapılan her saldırı bir mücadeleyi ortaya çıkarır; bu kimlikle verilen mücadele, erkek egemenlik ve cinsiyetçilik ortadan kaldırılıncaya dek sürer. **Erkek egemenliğe ve cinsiyetçiliğin her biçimine karşı mücadele etmek, özgürlük için bir zorunluluktur.**

Bunun yanında, toplumsal olarak dayatılan cinsiyet rollerini de reddetmek, bütün olarak erkek egemen ilişki biçimlerini, söylemleri bugünden terk etmek gerekmektedir.

Bütün tahakküm ve iktidar biçimlerine karşı olan biz anarşistler için özgürlük bütün cinslerin özgürlüğünü kapsamaktadır. Kadın mücadelesi de LGBTİ+ mücadelesi de sadece bir kimlik savunusu değil varoluş mücadelesidir. Anarşist kadın örgütleri de LGBTİ+ örgütleri de öz örgütlenmelerdir.

Kendi yaşamlarımızdan başlayarak erkek egemen sistemle ve erkeklikle mücadele etmeyi, cinslerin özgürlüğü mücadelesini veren öz örgütlenmelerde yer almayı, bu öz örgütlenmeleri desteklemeyi sürdüreceğiz.

Gençlik Mücadelesi

İktidarlı ilişkilerin ve yapıların sistematikleşmesinde gerontokrasinin -yaş hiyerarşisi- önemli bir payı bulunmaktadır. İktidarlar kendi varlığını sürdürebilmek için en eski iktidar ilişkilerinden biri olan gerontokratik ilişkileri kullanarak toplumsal yaşamın en hareketli, yaratıcı ve üretken kesimi olan gençliği kontrol altına almaya çalışmaktadır.

Toplumun kontrolünün sağlanması için gençliği kontrol etmenin önemli olduğu düşüncesiyle iktidarlar baskı ve manipülasyon araçlarını birlikte kullanmaktadır. Aile, eğitim ve ordu gibi kurumlarla iktidarlar gençliği hedef almakta ve kendisine uygun "gelecek nesiller" yaratmaya çalışmaktadır.

Otoriteye itaat, devletin en küçük birimi olan ailede öğretilmeye başlandıktan sonra eğitim sistemiyle sürdürülür. İktidarlar kendilerine uygun, sorgulamayan ve itaat eden nesiller yaratmak için eğitim sistemini kullanır. Eğitim sistemiyle, aynı zamanda kapitalizme kalifiye eleman yetiştirilmek istenmektedir.

Sınavlarla gençliğe rekabet ve bencillik dayatılmakta, gençliği gelecek kaygısıyla toplumsal sorunlardan ve yaşamdan uzaklaştırmaya çalışılmaktadır.

Üniversite okuyan, mezun olan ya da üniversite okumayan binlerce genç işçi de üretimdeki geniş payına rağmen toplumsal yaşama kazandırdığı gelirden çok az pay almakta, sürekli olarak sömürülmektedir.

Yalnızlaşmaya, iradesizleşmeye, teslimiyete neden olan tüm bu kurum ve ilişkilere karşı gençlik hemen her dönemde toplumsal mücadelelerde en dinamik kesimlerden olmuştur. İktidarların yaşamlarının her alanına sızmaya, iradelerini tutsaklaştırmaya, baskının her türlüsünü uygulamaya çalıştığı gençliğin yaratıcı ve enerjik karakteri özgürlük mücadelelerinin en çok ihtiyaç duyduğu niteliklerden biridir.

İçerisinde bulunduğumuz dönemde dünyanın pek çok coğrafyasındaki toplumsal hareketlerde gençliğin rolü de bunun bir göstergesidir. Kropotkin'in gençliği mücadeleye çağırdığı yazıda da ısrarla vurguladığı gibi gençliğin heyecanı toplumsal mücadelelerde önemli bir konumdadır.

Yaşça büyük olanın genç olana uyguladığı tahakkümün sona erdiği; bilginin sınavlara, yüksek ücretlere, üniversitelere sıkıştırılmadığı ve özgür bilgi paylaşımının sağlanacağı, düşünsel ve pratik yaratıcılığın özgürce eyleme dökülebileceği bir dünya için mücadele ediyoruz.

Gençliğin bu mücadeleyi bugünden bireysel ve toplumsal dönüşümü sağlayan bir örgütlülükle kazanabileceği düşüncesiyle gençliğin iradesine, yaşam biçimine ve tümünde yaşamına yönelik saldırılara karşı sokaklarda, üniversitelerde, yaşamın her alanında mücadeleyi büyütmeliyiz.

Ekoloji Mücadelesi

Doğanın bir parçası olduğu halde kendisini ayrıştırarak onun efendisi olduğunu sanan, doğadaki canlı-cansız tüm varlıkları kaynak olarak gören insanın uyguladığı tahakküm; insanın insan üzerindeki tahakkümünden daha az tehlikeli değildir.

"Dünyadaki her şeyin insanın hizmetine yaratıldığı" ya da "evrimsel olarak en gelişmiş olan türün, insanın, diğer varlıkları dilediğince kullanma hakkına sahip olduğu" gibi, biçimi farklı olsa da özünde aynı yanlışı savunan yaklaşımlar, bu tahakkümün toplumun farklı kesimleri tarafından kabul görmesine neden olmaktadır. Bu tahakküm ilişkisiyle kendini var eden iktidar elbette yaşamın da, yaşamın varlığı için tek çare olan ekolojik uyumun da karşısındadır.

Devlet ve kapitalizmin sistematik saldırılarına karşı ekolojik uyumu savunmak, ekoloji mücadelesini yük-

seltmek kurtuluşumuz için zorunluluktur. Çünkü doğanın ve yaşamın talan edilmesine karşı olan bu mücadele alanı, bütün varlıkları kapsar. Ve elbette tek başına kurtuluş yoktur. Bu mücadele, bütün varlıklar iktidarların saldırılarından, yani iktidarlardan kurtuluncaya dek sürecektir. **Yaşamı savunuyorsak eğer; canlı ya da cansız, doğadaki tüm varlıkların mücadelesini vermekten başka bir seçeneğimiz yoktur.**

Bu alandaki mücadele bir yandan yerellerde yerelin özneleriyle birlikte örülürken diğer yandan genele yönelik stratejiler üretmelidir çünkü sorunun kaynağı ortaktır; iktidardır.

Kimi zaman temel ilkelerde uzlaşabildiğimiz bölge veya gündem odaklı birliktelikler, ortak mücadelelere zemin oluşturan platformlar kurarak ya da var olan platformlara dahil olarak; kimi zaman köy köy, mahalle mahalle kendi süreçlerimizi örerek; kimi zamansa bu pratiklerimizi yazıya dökerek, pratiğimizden beslenen teorimizi anlatarak bu mücadeleyi toplumsallaştırmaya çalışmamız gerekmektedir.

Ancak bu şekilde iktidarın talan politikasına karşı çıkmanın yanı sıra kendi gündemlerimizi yaratabiliriz. Ancak bu şekilde iktidara karşı görünse de onu meşrulaştıran, postmodernizm çıkmazında gündemden gündeme savrulan ve meseleye bütünlüklü bakmadığı için asla çözüm üretemeyen ayrık parçacıklar olmanın ötesine geçebiliriz.

Evet, parçalı bir mücadeleyle gıda, su ya da iklim krizi gibi toplumdaki farklı kesimlerin bir şekilde gündeminde olan, gündeminde olmasa bile yaşamını doğrudan etkileyen kapitalizmin ve devletin krizlerinden kurtulmamız mümkün değildir. Ayrıca gündemdeki bu krizlerin neden ve nasıl çözülemez krizler halini aldığını da irdelememiz gerekir.

Su krizini ele alacak olursak, sorumlunun tarım ve sanayi sektörleri olduğu gerçeğinin üzerini örterek çözümü bireylerin daha temkinli ve tasarruflu su kullanımından ibaretmiş gibi göstermenin ekoloji mücadelesine katkısı olmadığı ortadadır.

Gıda krizi gıdanın üretim-dağıtım-tüketim süreçlerindeki bütün sosyoekolojik adaletsizliklerden kaynaklanmaktayken çözümün sadece sağlıklı gıda ve "organik sektörü"nde aranması gerektiğini söyleyenler, bu sektörün dışında değildir.

Daha detaylı bir örnek vermek gerekirse; iklim krizinin sorumlularını, iklim krizi söylemini dünya çapında yükseltip bu krizi yeşil kapitalizmin alternatifleriyle çözmeyi önerenleri ve bu krizi yok sayanları birbirlerinden ayrı değerlendirmemiz mümkün değildir.

Bu krizin en önemli nedenlerinin başında sayılan fosil yakıtların doğayı ne ölçekte tahrip ettiği ortadadır ancak yenilenebilir enerji şirketlerinin kar stratejileri, merkezi ve büyük ölçekteki planlamalarıyla bu enerjinin tahribat gücünün de ne denli yüksek olduğunu görmezden gelemeyiz.

Hele ki bu kriz söylemlerinin çığırtkanı olan "popüler çevreciler"in kapitalizm için yeni sektörler dışında bir "çözüm" önermediğini, fosil yakıt şirketlerininse yenilenebilir enerji sektörüne yaptıkları yatırımlarla "dünyayı kurtarmayı" amaçlamadıkları apaçık ortadadır.

Şunun da altını çizmek gerekir: Sadece popülerleşen iklim krizine yoğunlaşan bir mücadele, "Hangi enerji daha yeşil?" sorusuna yoğunlaşmaktan, "Bu kadar enerjiye gerçekten ihtiyaç var mı?" sorusunu gündemine almaz, alamaz. Dolayısıyla kapitalizmi ve devleti yeşile boyamanın ötesine geçmesi mümkün değildir.

Saymakla bitmeyecek bu krizlerden çıkışın yoluysa vahşi kapitalizm ile yeşile boyanmış kapitalizm arasında bir seçim yapmaktan ya da devletten ekolojik reformlar talep etmekten değil kapitalizmi ve devleti topyekün yok etmekten geçer.

Hal böyleyken farklı bölgelerdeki farklı sorunlar karşısında, farklı biçim ve yöntemlerle de olsa, kapitalizmin ve devletin çözüm diye sunduğu yanılsamaların ötesinde yaratılacak kolektif çözümler; yerellerin birbirleriyle dayanışma ilkesi paralelinde kuracağı ilişkilerle bütünlüklü bir mücadelenin parçası olacaktır.

Élisée Reclus'ye göre de *"İnsan ve doğanın tam birliği, halklar arasında olduğu kadar kastlar arasındaki sınırların da yıkılmasıyla gerçekleşebilir."*

Bunun anlamı kapitalizmin bünyesindeki ekonomik eşitsizlik ve sömürü sisteminin, modern devletin bünyesindeki siyasi baskı sisteminin, ataerkil ailenin kökenindeki cinsel hiyerarşi sisteminin, ırksal hiyerarşideki etnik baskı sisteminin, doğaya egemen olma ve ona hükmetme anlayışına dayanan türcü hiyerarşi sisteminin yıkılmasıdır.

Tek bir canlı, tek bir tür, tek bir halk, tek bir cins, tek bir birey bile tutsaksa, yeryüzü tutsaktır; yaşam tutsaktır. Bu tutsaklıktan kurtuluşun tek yolu, özgürlük için bütünlüklü mücadeledir.

AKTİVİST MİYİZ DEVRİMCİ Mİ?

Umut Adnan Aydemir

Aktivizmin tanımı çeşitli kaynaklara göre farklılık gösterebilir. Aktivizmin ana akım tanımı toplumsal değişim meydana getirmek amacıyla kasıtlı olarak yapılan eylem, faaliyet, aktivite olarak tarif edilmektedir. Kimilerine göre aktivistin bir siyasetçiden farkı, hedefine parlamento gibi makamlar yerine eylemlerle, afişlerle, kampanyalarla ulaşmak istemesidir.

Böyle okuyunca kulağa hoş geliyor olsa gerek çünkü devrimciler de kasıtlı olarak eylemler yaparak toplumsal değişimler yaratmaya çalışırlar. Devrimcilerin de hedeflerine ulaşmak için kullandığı yol parlamentodan geçmez.Öyleyse devrimcileri aktivistlerden ayıran nedir?

Bu genel geçer tanımlara göre pek bir farklılık görünmüyor çünkü aktivizmin genel geçer tanımı aslında oldukça manipülatiftir. Temel fark şudur, devrimciler sorunun kökeniyle ilgilenir, aktivistler sorunun sonuçlarıyla. Devrimciler için çözüm yıkmak, yaratmaktır; aktivistler için restore etmek. Gelin bu ayrımı biraz daha etraflıca inceleyelim.

Aktivistlerin amaçları, zaman zaman politik de olsa spesifik bir olay etrafında şekillenir. Aktivistler, devleti ve kapitalizmi ortadan kaldırmak gibi amaçlar gütmezler çünkü sorun ne devlettir ne de kapitalizm. Sorun genelde şirketin politikası, hükümetlerin hataları, çeşitli kurumların görevlerini yapmamaları, sistemin ilgili aksamının işlememesi hatta halkın duyarsızlığı veya bilinçsizliğidir.

Bu dar perspektif, aktivizmin tüm çalışmalarını tek bir alan içerisine sıkıştırır. İlişkili veya ilişkisiz diğer toplumsal problemler, hep başka bir konudur. Önemli olan yalnızca o sorundur ve hep tek bir soruna odaklanılır.

Aktivistlerin amaç ve araçları daima sistemle işbirliği içerisindedir. Sistemin istemediği yollarla, istemediği şeyleri yapmazlar. Çünkü hedefleri sistem değildir, sistemin izin verdiği sınırlar içerisinde hareket ederler ve sistem izin verirse başarılı da olurlar. Aktivizm alanı, sistemin kendine karşı olanları kendi amaçları için kullandığı bir alandır.

Örneğin ekoloji aktivistleri, dünyanın içinde bulunduğu ekolojik krizi öncelikle özünden koparark tanımlar. Bunun adı küresel ısınma, iklim krizi, çevre felaketi, her şey olabilir. Kapitalizmin neden olduğu ekolojik krizin çözümü kapitalist şirketlerle ve devletlerle aranır. Kapitalizmin özüyle değil, şekliyle ilgili bir problem vardır, kapitalizm yeşile boyanmalıdır. Hedef şaşırtılır, ezilenler bu yolla oyalanır.

Fabrikalar filtre takmalı, devletler karbon emisyonunu azaltmalı, bol bol ağaç dikilmelidir. Herkes truva bir vakıf veya derneğin hesabına para yatırmalı veya 9999'a SMS atmalıdır. Bir SMS'le ekolojik krizle mücadele! SMS de mi atamıyorsun, o zaman yerlere çöp atmamalısın, denizleri kirletmemelisin, musluğu açık bırakmamalısın.

Koskoca fabrikaların yeryüzüne yıllardır verdiği zarar bir hiçtir, bütün bu sorunun sebebi sen oluverirsin! En fazla biraz daha geniş bakıverir, senin cahil olduğunu ve iyi eğitim almadığını söyler.

Dünya üzerinde sadece kâr için çalışan on binlerce devasa fabrikanın ve sadece iktidar için hareket eden devletlerin yarattığı koskoca bir yıkım, evindeki plastik atığı geri dönüştürmeyen (!) sana bana ihale edilmiştir bile. "Ne kadar aşağılık insanlarız! Kendimizden başkasını düşünmüyoruz, gezegenimizi düşünmüyoruz! Gezegenimiz bizim yüzümüzden ölüyor ve yakında hepimiz sular altında kalacağız!" Ne olmuş oldu? Ekolojik kriz bireye veya bireylere indirgendi, kapitalizm ve devlet aradan sıyrılıverdi.

Eğer şirketler ekolojik katliam yapıyorsa, bu şirket yöneticilerinin bu konudaki duyarsızlığının bir sonucu değildir. Patronlar, ekolojik katliam yapmamak için az kar etmeye karar vermez, veremez. Kapitalizm rekabete, kar etmeye, sermayeye ve sermayeyi genişletme üzerine kuruludur. Bu yüzden sürekli genişleme eğilimindedir. Dolayısıyla kaçınılmaz olarak tek bir odak noktası vardır, kâr edebilmek ve bunu sürdürebilmek. Bu uğurda şirketler bile aktivist olabilirler.

Örneğin dev perakende şirketi Walmart, doğal ışıklandırma sistemine geçerek elektrik faturalarını %17 azalttığını açıklayıp gereksiz enerji tüketimine büyük bir darbe vurabilir. Veya Pornhub adlı porno sitesi izlenen her 100 video için 1 ağaç dikeceğini açıklayarak ekolojik krize karşı ben de varım diyebilir. Dikilen ağacın veya daha az enerji tüketiminin ekolojik krizle mücadelede anlamsızlığı bir yana, Walmart binlerce işçiyi sömürmüyormuş; Pornhub kadını metalaştıran ve aşağılayan devasa bir sektörü daha da büyütmüyormuş gibi alkışlanır.

Bugün devleti ve kapitalizmi ayakta tutan en önemli şeylerden biri; gerçekliği bükebilme, manipüle edebilme, illüzyon yaratabilme kabiliyetidir. Aktivizm de, işte bu alanda objektif olarak devlete ve kapitalizme ait olan en önemli silahlardan biridir. **Bu alanda yalnızca "ben" vardır. Ve milyonlarca da olsanız "ben" olduğunuz müddetçe devlet ve kapitalizm için bir tehlike olamazsınız.** Bu sisteme ait hiçbir kurumun iyileştirilmesi mümkün değildir.

Biz anarşistler, sistemin dayattığı ilişki biçimlerinin tam tersini; paylaşmayı, dayanışmayı toplumsallaştırmak; yaşanan toplumsal adaletsizliklerin kaynağı olarak gördüğümüz devleti ve kapitalizmi ortadan kaldırmak için mücadele ediyoruz. Bu yüzden aktivist değil, devrimciyiz. Bu kaynak kurumadan, ezilenler için değişen hiçbir şey olmayacaktır.

Bununla birlikte bu kaynağı kurutmak için, gelecekte bir gün gerçekleşecek olan bir devrimi de bekleyemeyiz. Bu kaynağı şimdi şu anda kurutmaya başlamak zorundayız. Toplum içerisindeki rekabet, bencillik gibi sistem tarafından dayatılan iktidarlı ilişkilerin yerine paylaşmanın ve dayanışmanın toplumsallaştırılmasını amaçlayarak devrimi bugünden ilmek ilmek örmeliyiz.

Devletin ve kapitalizmin dayattığı ilişki biçimlerinin tam karşısında paylaşma ve dayanışma ilişkileri çerçevesinde oluşturulan toplumsal, ekonomik ve politik örgütlenmelerle düşlediğimizi bugünden gerçekleştirmeli; **devleti ve kapitalizmi ortadan kaldırmaya başlamalı, devrimi gerçekleştirmeliyiz.**

BOLŞEVİZM KEMALİZMİN KAN KARDEŞİDİR

Şamil Parlak

Taksim Meydanı'nda bir anıt vardır. Yaşadığımız topraklarda Taksim Meydanı, bir devlet katliamının ardından, ezilenler için simgesel bir yer haline gelmiş, 1977'den bugüne yüzlerce mitinge, eyleme, kavgaya tanıklık etmiştir. Meydan ezilenler için mücadeleyle simgeleştiği gibi, meydandaki bu anıtta ezenler için de simgesel nüveler vardır.

1928 yılında İtalyan heykeltıraş Pietro Canonica'ya yaptırılan anıtın bir yüzü TC'nin Kuruluş Savaşı'nı, diğeri ise cumhuriyeti simgeliyor. Cumhuriyeti simgeleyen yüzünde askerlerin ve halkın önünde duran bir Mustafa Kemal tasviri varken diğer yüzünde Mustafa Kemal'in arkasında Fevzi Çakmak ve İsmet İnönü duruyor. Bir de Kuruluş Savaşı'ndaki Bolşevik dostluğunu simgeleyen iki Bolşevik general Mihail Frunze ve Kliment Voroşilov.

Kliment Voroşilov kimdir diye bakıyoruz. 1917 Ekim'inde Bolşeviklerin iktidarı ele geçirmesiyle birlikte Petrograd Savunma Komitesi Başkanı olan Voroşilov, 1918'de Ukrayna 5. Kızıl Ordusu'nu kurdu. TC'nin Kuruluş Savaşı sırasında askeri bilgi ve deneyimlerini paylaşmak üzere Ankara'ya gönderildi. Sonraları 1925 yılında Halk Savunma Komiserliği'ne (Kızıl Ordu Komutanlığı) atandı, 2. Dünya Savaşı'na kadar bu görevi sürdürdü. Bu tarihlere kadar Moskova'daki büyük temizlikten kurtulan nadir isimlerinden biri olmasını Stalin'le ömrünün sonuna kadar süren dostluğuna borçlu olan Voroşilov, Leningrad Savunması sonrasında mareşallikle ödüllendirildi ve savaş sonrası politbüro üyesi oldu. Stalin'in ölümüyle birlikte de Yüksek Sovyet Prezidyumu Başkanlığı'na getirildi.

Mihail Frunze, Voroşilov tarafından kurulan Ukrayna Kızıl Ordusu'nun 1921'deki komutanıydı. 18 yaşında Bolşeviklere katılan Frunze, genç yaşta öldüğünde Troçki'nin halefi olarak Kızıl Ordu Komutanı'ydı. Bu görevden önce ise Ukrayna Sovyet Cumhuriyeti temsilcisi olarak 1921'de Ankara'daydı Frunze. Ona Ukrayna Sovyet Cumhuriyeti temsilciliğini veren, Ukrayna'da 1918-1921 yılları arasında gerçekleşen anarşist devrimi, üçüncü ve son büyük taarruzda haleflerinin aksine bastırabilmesiydi.İsyan Ordusu'nun tümüyle yok edilmesi amacıyla üçüncü büyük taarruz Frunze komutanlığında başladı. Brest Litovsk'la terk edilen Ukrayna'yı anarşist devrimle kurtaran İsyan Ordusu'nun yok edilmesi, beraberinde devrimin de yok edilmesi demekti. İsyan Ordusu'nun yok edilmesi, Ukrayna'da kurulan ve yine Brest Litovsk'la Bolşeviklerce kendi kaderine terk edilen Alman devriminin mimarlarından olan sosyalist Rosa Lüksemburg'un adını taşıyan komünlerin dağıtılması, İsyan Ordusu'na katılan, destekleyen, yardım eden yüzbinlerce Ukrayna işçi ve köylüsünün katledilmesi demekti. Lenin'in emri, Troçki'nin önderliği ve Frunze'nin komutanlığında gerçekleştirilen bu topyekûn imha ve işgal saldırılarına karşı topyekûn direniş, 1921 Haziran'ına kadar sürdü.

İktidarın özgürlüğe açtığı savaşın son taarruzunun komutanı Frunze'ye kulak verelim:

"İsyan Ordusu komutanı Mahno yoldaşa emir. *Nüshası Güney Cephesi orduları komutanlarına. No: 00149. Genelkurmay'da hazırlanmıştır. Melitopol, 23 Kasım 1920.*

Wrangel'le çatışmaların son bulması nedeniyle ve Wrangel'in kesin yenilgisi göz önünde bulundurularak, Güney Cephesi Askeri Devrimci Konseyi, partizanlar ordusunun görevinin son bulduğunu kabul eder. Dolayısıyla İsyan Ordusu Askeri Devrimci Konseyi'ne, isyancı partizan birliklerini, vakit kaybetmeksizin Kızıl Ordu'nun bir parçasını oluşturacak düzenli askeri birimlere dönüştürmeye koyulmasını önerir.

İsyan Ordusu'nun olduğu haliyle devam etmesi için artık hiçbir neden yoktur. Tam tersine Kızıl Ordu'nun yanında özel amaçlar gözeten, özel bir örgütlenmeye sahip bu birliklerin varlığı kesinlikle kabul edilemez birtakım sonuçlar doğuruyor. Bu nedenledir ki Güney Cephesi Askeri Devrimci Konseyi, İsyan Ordusu Askeri Devrimci Konseyi'nden aşağıdakilerin yapılmasını talep eder:

1. Halen Kırım'da bulunan eski isyan ordusunun tüm birlikleri, ivedi olarak 4. Sovyet ordusuna katılmalıdır. Bu dönüşümden Askeri Devrimci Konsey sorumlu olacaktır.

2. Gulya-Polye askeri tertipler seksiyonu tasfiye edilmelidir. Savaşçılar, ordunun yedek birlikler komutanlığının talimatlarına uygun olarak yedek birliklere paylaştırılacaktır.

3. İsyan Ordusu Askeri Devrimci Konseyi, bu dönüşümlerin gerekliliğini savaşçılara açıklamak için gerekli her türlü tedbiri almak durumundadır.

İmza: M. Frunze, Güney Cephesi Başkomutanı; Smilga, Askeri Devrimci Konsey üyesi; Karatıgin, Genelkurmay Başkanı."

Wrangel'le çatışmaların son bulduğunu söylüyor Frunze ve haliyle İsyan Ordusu'nun varlığının bu koşullarda büyük tehlikelere yol açtığını, acilen kendini feshetmesi gerektiğini buyuruyor. Yani her türden iktidarı özgürlüğe düşman gören bir ordu, doğal olarak beni de düşman görüyor diyor. Ve doğal olarak varlığına göz yumamam.

Ama bana düşman başka bir iktidarla dövüşmesi için elbette onunla dostluk yapabilirim. Makyavelli'nin kulakları çınlasın, bir Bolşevik'e rehber oluveriyor. İktidar için dövüşenlerin dostluktan düşmanlıktan ne anladığı gözler önüne seriliyor. Bu gelişmelerden haberdar olunca Bolşevikler'in Kemalizm'le dostluğu da anlam kazanıyor değil mi? Neden kazanmasın?

Frunze, Elinin Kanı Ayağının Tozuyla Mustafa Kemal'in Huzurunda

Sonrasında Ukrayna Sovyet Cumhuriyeti temsilcisi olarak daha elinin kanı kurumadan Lenin'in emriyle Ankara'ya gelen muzaffer komutan Mihail Frunze, Kemalizm'in Kuruluş Savaşı'nda kullanılmak üzere 1,1 milyon altın rubleyi de beraberinde getirmişti. Ankara'ya gelişi şerefine 30 Aralık'ta büyük bir ziyafet verildi. Hariciye Vekaleti'nde düzenlenen bu ziyafette Mustafa Kemal ve Frunze karşılıklı konuşmalar yaptılar.

Mustafa Kemal'in konuşmasını tamamlaması üzerine Frunze ayağa kalkarak, "Yaşasın Türk ordusu! Yaşasın Türk halkı! Yaşasın Mustafa Kemal Paşa!" diye bağırdı. Bunun üzerine Mustafa Kemal de yeniden söz alarak; "Yaşasın Rus milleti ve Rus Şurâlar Hükümeti! Yaşasın Ukrayna ordusunun Başkumandanı arkadaşımız kahraman Frunze!" diye karşılık verdi.

Mustafa Kemal ve Frunze'nin karşılaşmalarını gösteren bir çizim.

Batı cephesini gezen Frunze, Azerbaycan büyükelçisi Abilof ile birlikte Mustafa Kemal'le özel bir görüşme yaptı. Bu görüşmede TBMM'nin Fransa ile yaptığı Ankara Antlaşması neticesinde iki taraf arasında oluşan güvensizlik onarılmaya çalışıldı. Mustafa Kemal bu güvensizliği, Büyük Taarruz'un askeri planını açıkça paylaşarak dağıttı. 2 Ocak 1922'de Türkiye-Ukrayna Dostluk ve Kardeşlik Antlaşması böyle imzalandı.

Mustafa Kemal ve Voroşilov TC'nin
10. yıldönümü Kutlamalarında

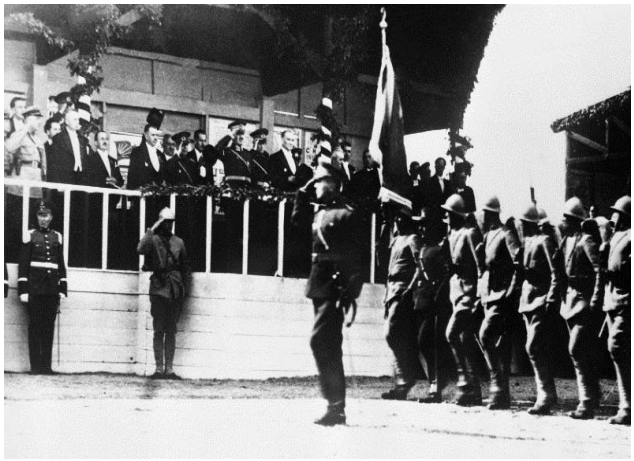

Voroşilov, "Türkiye'nin geleceğinin koruyucusu"
dediği orduyu selamlarken

Asker, Bürokrat, Diplomat, Katil; Bir Devlet Adamı: Kliment Voroşilov

Frunze ile birlikte Taksim'deki anıtta yer alan Voroşilov da, Kuruluş Savaşı sırasında iki devlet arasındaki iş birliğini icra eden temsilcilerden biriydi. Askeri bilgisiyle savaşın taktik ve stratejisine katkı sunması amacıyla Ankara'ya gönderildi. Mustafa Kemal'in bu iki temsilcinin heykelde yer almasına dair verdiği özel emir; o tarihlerde ölmüş olan Frunze'nin anısına bir selamdı. Heykelin yapımından sonra 1933'te tekrar Ankara'ya gelecek olan Voroşilov için ise bir onur.

Voroşilov 1933'te TC'nin 10. yıldönümü kutlamaları çerçevesinde, Türkiye'ye davet edildi. 10. yıl törenine katılan Voroşilov, Anadolu Ajansı'na verdiği demeçte "*Geçit töreninde gördüğüm ordu Türkiye'nin geleceğinin koruyucusudur*" diyor, üstüne akşam yapılan baloya da Mustafa Kemal'le birlikte geliyordu. Voroşilov'un gördüğü ordu, Türkiye'nin geleceğini beş yıl sonra Dersim Katliamı'nı gerçekleştirerek koruyacaktı. Karşılıklı olarak övgülerin dizildiği baloda Voroşilov dozu artırarak Rus halk dansı gösterisi sunmuş, Mustafa Kemal de bu jeste zeybekle karşılık vermişti.

Bir devletin, halkların kanı üzerine kuruluşunun 10. yılında tepinen iki general! Biri çağdaş zeybek, öteki devrimci kalinka...

Bolşevikler ve İttifakları

1917'deki devrim sürecinde iktidarı ele geçiren Bolşevikler, proletarya diktatörlüğünün inşası ve sonrasında, daima bir devlet pratiği ortaya koymuştur. Bu pratiğin uluslararası ilişkiler bağlamında irdelenişi çok daha detaylı bir incelemenin konusu olsa da, temel olarak bahsedilebilecek gerçeklik, proletarya devletinin -zaten aksi beklenmemekle birlikte- karşıtlarından pek de farklı bir şey ortaya koymadığıdır.

Her devletin düşmanları, dostları, ittifakları olur. Devletlerin birbirleriyle olan düşmanlıkları da ittifakları da kaçınılmaz olarak her türlü faktöre rağmen yalnızca çıkar üzerine kurulu olsa da, birbirleriyle olan konumlanışlarını anlamlandırmak zorundadırlar.

Buna göre Bolşeviklerin TC ile olan ilişkileri özellikle kuruluş yıllarında fazlasıyla olumludur. Bu ilişkinin Bolşevikler açısından anlamlandırılışı özetle; Türkiye'de gerçekleşen siyasal sürecin bir burjuva devrimi olduğudur. Buna göre TC anti-emperyalisttir. Tıpkı Rusya'daki gibi -hatta tarihsel olarak Rusya ile aşağı yukarı paralel bir şekilde- monarşinin yıkılışı ve cumhuriyetin kuruluşu söz konusudur.

Dolayısıyla Türkiye'de kurulan yeni rejim Bolşeviklere göre ilericidir. Bu okumanın ideolojik kaynağı Marksizm olmakla birlikte, günümüzde hala bu okumayı sürdürebilen Marksist örgütlenmeler mevcuttur. Bunun dışında Bolşeviklerin çıkarlarının çatıştığı devletlerle, TC'nin de çıkarları çatışmaktadır.

Dolayısıyla Ukrayna'nın devrimci güçlerini varlığına bir tehdit olarak görüp katliamlar yaparak bir devrimi ezen **Bolşevikler için, Anarşistler düşman, Kemalistler dosttur!**

23 Nisan 1920'de TBMM'nin ilanından sonra meclisi ilk tanıyan ve ilk elçi gönderen iktidar Bolşevik iktidar olmuştur.

Bolşeviklerin önderi Lenin, Bolşevik hükümetin elçisi olarak atanan Semyon İvanoviç Aralov'un Ankara'ya gidişinden önce bu ittifakı şöyle anlatıyor:

"Mustafa Kemal Paşa, tabii ki sosyalist değildir ama görülüyor ki, iyi bir örgütçü, yetenekli bir komutan. Burjuva-ulusal devrimini yürütüyor, ilerici bir insan, akıllı bir devlet adamı. Bizim sosyalist devrimimizin önemini anlamış olup, Sovyet Rusya'ya karşı olumlu davranıyor. O, istilacılara karşı bir kurtuluş savaşı yapıyor. Emperyalistlerin gururunu kıracağına, padişahı da yardakçılarıyla birlikte silip süpüreceğine inanıyorum.

Halkın ona inandığını söylüyorlar. Ona yardım etmek, yani Türk halkına yardım etmek gerekiyor. İşte, sizin işiniz budur. Türk hükümetine, Türk halkına saygı gösteriniz. Büyüklük taslamayınız. Onların işlerine karışmayınız. İngiltere onların üzerine Yunanistan'ı saldırttı. İngiltere ile Amerika bizim üzerimize de sürü ile memleket saldırttı.

Sizi ciddi işler bekliyor. Yoldaş Frunze bu günlerde Ukrayna Cumhuriyeti adına Ankara'ya gidecektir. Herhalde onunla Türkiye'de karşılacaksınızdır. Gerçi kendimiz de yoksul isek de Türkiye'ye maddi yardımda bulunabiliriz. Bunu yapmamız gereklidir. Moral yardımı, yakınlık, dostluk, üç kat değeri olan bir yardımdır. Böylece Türk halkı yalnız olmadığını hissetmiş olacaktır.

Ne gibi yardımlarda bulunacağımızı da bildirelim; en kuvvetli bir olasılıkla silah yardımında bulunacağız. Gerekirse başka şeyler de veririz."

Moskova Antlaşması

Kemalizm bu dostluğa çok şey borçludur. 16 Mart 1921 tarihli Moskova Antlaşması o süreçte her iki devlet için de devam eden kuruluş savaşları kapsamında imzalanmıştır. Açık bir şekilde karşılıklı destek sözlerinin verildiği anlaşma kapsamında Bolşevik taraf için maddi kazançtan bahsedilmese de, Bolşeviklerin kazancı resmi olarak tanınma ve devam eden savaş çerçevesinde bir saflaşmadır.

Bolşevikler Fransa, Almanya, İngiltere gibi devletlere karşı Kemalist tarafı kendine çekmiştir. Kemalistlerin o günkü koşullarda elinde bulunan somut imkanlar dahilinde Bolşeviklere herhangi bir yardımda bulunması söz konusu olmadığı gibi, içinde bulunduğu Kuruluş Savaşı'nı kazanabilmesi için de teknik ve askeri imkanları yok denecek kadar azdır.

Burada Bolşeviklerin dostluğu, belki de TC'nin kuruluşuna yapılan en büyük katkıyı ortaya koymuştur.

Moskova Antlaşması'nı imzalayan
RSFSC ve TBMM heyetleri

Moskova Antlaşması gereğince toplamda 39.275 tüfek, 327 makineli tüfek, 54 top, 62.986.000 tüfek mermisi, 147.079 top mermisi, 1.000 atımlık top barutu, 4.000 el bombası, 4.000 şarapnel mermisi, 1.500 kılıç, 20 bin gaz maskesi ve 10 milyon altın ruble yardım, Kuruluş Savaşı'nda olan Kemalistlere Bolşevikler tarafından karşılıksız olarak gönderilmiştir.

21 Temmuz 1922'de Şahin gemisi Novorossiysk'ten Trabzon'a 22 uçak getirmiş, Moskova Antlaşması'ndan önce de 8 Eylül 1920'de Erzurum'da külçe halinde ilk altınlar teslim edilmiştir.

Kemalist rejimin bu silahlarla halkları nasıl katlettiği de ayrı bir incelemenin konusudur ancak, bu karşılıksız yardımlara ilişkin Pontus Rumlarının katili, o dönemlerde Kuruluş Savaşı kapsamında komutanlık yapan Giresunlu çete Topal Osman'a kısaca değinmek gerek. Bolşevik komutan Lebedev, Pontus katliamı devam ederken şöyle sesleniyor "yoldaş" Topal Osman'a:

"Karadeniz Kıyısı Türk Kuvvetleri Başkomutanı Yoldaş Osman Ağa'ya;

Saygıdeğer Yoldaşım! Hem Türk hem de Rus Bağımsız Cumhuriyetleri'nin çıkarlarının bekçiliğini yapan Türk misyonunun temsilcileriyle doğrudan temas kurarak, önemli ulusal sorunların çözümü için alınan kararlar doğrultusunda her türlü yardımı gösteriyorum...

28 Eylül 1920"

Yoldaş kime denir? Ukrayna'nın işçi ve köylüleri ne yapmıştır da gericidir? Kemalizm ne söylemiştir de ilericidir? Koskoca proletarya devleti, Giresunlu Topal Osman'ın çete olduğunu nereye kadar göz ardı edebilir? Topal Osman'a yoldaş denmesinin belgesi 1920, henüz Türkiye Komünist Partisi önderi Mustafa Suphi ve yoldaş

Mustafa Kemal ve Voroşilov TBMM önünde

ları katledilmemiş. Peki ya Moskova Antlaşması'nın tarihi ne? Mustafa Suphi'lerin 28 Kanunisani 1921'de, Bolşevikler ve Kemalistler arasındaki tüm askeri ve maddi yardımların lojistik merkezi olan Karadeniz'de katlinin 2 ay sonrası. Mustafa Suphi'nin katledilmesi emrini veren; kimilerine göre Mustafa Kemal, kimilerine göre Enver Paşa, kimilerine göre Kazım Karabekir'dir. Hatta Kemal Tahir'e göre Mustafa Suphi, Kemalistlerle Bolşeviklerin anlaşması sonucunda ve Moskova'nın rızasıyla tasfiye amaçlı katledilmiştir.

Tüm bu iddiaların hepsi ve Mustafa Suphi ve yoldaşlarının katli de ayrıca bir inceleme konusu olsa da, katillerinin Kuruluş Savaşı içerisinde olan TC olduğu çok açıktır. Açık olan bir diğer şey ise devlet olma gerçeğidir.

Bir düşünce ve hareket olarak anarşizm, 200 yıllık tarihi boyunca bu gerçeğe vurgu yapmıştır. Tarih boyunca anarşistlerin işaret ettiği şekilde binlerce kez ispatlanmıştır ki **her devlet halkların kanı üzerine kurulur**. Her devletin kuruluşunda büyük katliamlar vardır. Belli bir toprak parçasında bir devlet olarak var olma iddiasında olan her pratik, halkların üzerinde iktidar kurmak zorundadır. Bu iktidar zor ile, kan ile kurulur.

Ve kime ait olursa olsun, doğal olarak halka karşıdır. Bu iki devlet arasında kurulan ilişki hiçbir şekilde meşrulaştırılamaz. Ancak Bolşeviklerin bu ilişkiyi savunacak çok basit, çok temel bir gerekçesi vardır. O da devlet olma iddiasında olan herkes için her türlü düşüncenin, her türlü ilkenin, her türlü ideolojinin üstünde olan "devletin çıkarları"dır.

Devletin çıkarları için Ukrayna işçi ve köylüleri katledilebilir. Devletin çıkarları için onlarca halkı kıyımdan, katliamdan geçirmekte ve geçirecek olan devletlerle koşulsuz şartsız iş birliği yapılabilir.

Bolşevik devletin silahlarının tetiğini Kemalist devletin çeteleri çeker, mermileri ezilen halkları vurur! 1921'de Ukrayna'da anarşistleri katleden silahlar, 1930'da Zilan Deresi'nde Kürt halkını vurmuştur.

Bolşevizmin çıkarları, Kemalizm'in halka karşı kurduğu iktidara taş taşımak olmuştur. Bolşevizm, Kemalizm'in kan kardeşidir! Bu kardeşliğin nişanesi, anarşistlerin kanına bulanmış elleriyle bizzat Mustafa Kemal'in elini sıkan Bolşevik generaller Mihail Frunze ve Kliment Voroşilov şahsında bugün hala Taksim Meydanı'ndadır.

СМЕРТЬ
ВСІМ, ХТО НА ПЕРЕШКОДІ
ДОБУТТЯ ВІЛЬНОСТІ
ТРУДОВОМУ НАРОДУ.

MAHNOVŞÇİNA KRONOLOJİ

25 OCAK 1918 - Petlyura güçleri (amacı Rusya'dan ayrılmak olan, toprak sahipleri, kulaklar, liberal aydınlar tarafından desteklenen Ukrayna milliyetçisi burjuva hareketi), Kiev'de Ukrayna Ulusal Cumhuriyeti'ni kurdu.

3 MART 1918 - Ukrayna'yı Almanya ve Avusturya devletlerine teslim eden Brest Litovsk Antlaşması imzalandı.

29 NİSAN 1918 - Almanya ve Avusturya devletleri Ukrayna'yı işgale başladı. Petlyura'yı görevden alarak Skoropadsky Hetmanlığı'nı kurdu.

EKİM 1918 - Mahnovşçina, Skoropadksy Hetmanlığı'na karşı genel taarruz başlattı. Gulya-Polye ve Ukrayna'nın güneyi özgürleştirildi.

EKİM 1918 - Mahnovşçina kuzeye, Kiev ve Yekaterinoslav'a yöneldi. Yekaterinoslav'da Petlyura güçleri Makhnovşçina'ya Ukrayna'nın bağımsızlığı için antlaşma teklif etti.

Mahnovşçina milliyetçi bir hareketle sadece savaşılacağını söyleyerek taarruz başlattı. Petlyura güçleri Yekaterinoslav'dan çıkarıldı.

ARALIK 1918 - Skoropadsky Hetmanlığı Mahnovşçina tarafından tamamen bölgeden çıkarıldı. Skoropadsky kaçtı. Gulya-Polye Özgür Emekçi Komünleri ve Emekçilerin Özgür Sovyeti kuruldu.

OCAK 1919 - Beyaz Ordu generali Denikin'in ordularıyla ilk cephe hattı çekildi. Beyazlar güneyde Azak Denizi'ne kadar püskürtüldü.

23 OCAK 1919 - Özgür bölgenin ilk kongresi yapıldı. Batıya çekilen Petlyura ve güneydeki Denikin'in saldırı hazırlıkları konuşuldu.

12 ŞUBAT 1919 - Özgür bölgenin ikinci kongresi yapıldı. 20 bin kişilik İsyan Ordusu'na katılmak üzere gönüllü seferberlik çağrısı yapıldı. Gulya-Polye Devrimci Askeri Konseyi kuruldu.

MART 1919 - Bolşevikler Mahnovşçina'ya, Denikin'i yenilgiye uğratmak için Kızıl Ordu'ya katılmayı teklif etti. İsyan Ordusu'nun iç örgütlenmesini olduğu gibi koruması ve Denikin cephesinden başka bir yere yollanmaması koşuluyla askeri bir ittifak yapıldı.

NİSAN 2019 - Ukrayna işçi ve köylülerinden oluşan Devrimci Askeri Konsey'in 3. bölge kongresi Gulya-Polye'de toplandı. Kongreye yaklaşık 2 milyon işçi ve köylüyü temsilen 72 delege katıldı. Toplantının sonuna doğru, Kızıl Ordu komutanı Dibenko'dan kongreyi karşı devrimci ilan eden bir telgraf geldi.

MAYIS 1919 - Bolşevikler Nestor Mahno'ya başarısız bir suikast girişiminde bulundu.

MAYIS 1919 - Özgür bölgenin güneyinden Denikin'in büyük taarruzu başladı.

31 MAYIS 1919 - Devrimci Askeri Konsey, Denikin'in taarruzu nedeniyle 15 Haziran'a olağanüstü kongre çağrısı yaptı.

4 HAZİRAN 1919 - İsyan Ordusu güneyde Denikin'le çarpışırken Troçki 4. kongreyi yasaklayan 1824 sayılı emrini verdi. Buna göre kongreyi düzenleyen, yayan ve katılacak olan herkes vatana ihanet cezasına çarptırılacaktı. Yüzlerce köylü infaz edildi. Komünler dağıtıldı.

TEMMUZ 1919 - Denikin güneyden ilerlemeye başladı. Yekaterinoslav ve Harkov Denikin'in eline geçti. Bölgede beyaz terör başladı. Bolşevikler karşı koymadan kuzeye çekildiler. Ukrayna'da Bolşeviklerin silahlı gücü kalmadı.

AĞUSTOS 1919 - İsyan Ordusu'nun batıya doğru yaklaşık iki ay süren geri çekilmesi başladı.

25 EYLÜL 1919 - İsyan Ordusu Kiev yakınlarındaki Uman kentinde Denikin birlikleri tarafından kuşatıldı.

26 EYLÜL 1919 - Peregonovka muharebesi başladı. Kuşatma yarıldı, İsyan Ordusu doğuya tekrar taarruza geçti.

EKİM 1919 - Büyük geri çekilmeyle Denikin'in ordularının eline geçen tüm bölgeler yeniden özgürleştirildi. Moskova seferini başlatan Denikin, İsyan Ordusu'nun taarruzu nedeniyle durmak zorunda kaldı.

ARALIK 1919 - Bolşevikler bölgeyi özgürleştiren İsyan Ordusu'ndan Polonya cephesine gitmesini istediler. Bunun reddedilmesi üzerine, Denikin'den temizlenen Özgür Ukrayna'ya, Kızıl Ordu ikinci kez saldırmaya başladı.

OCAK 1920 - Denikin'in Ukrayna'ya saldırısı sırasında geri çekilerek bölgedeki birliklerini Denikin'le savaşan İsyan Ordusu'na kaptıran Kızıl Ordu, bu taarruzda Çin ve Letonya alaylarını kullandı.

Dokuz ay süren bu saldırılarda on binlerce kişi katledildi. İsyan Ordusu mensupları, sempatizanları veya taraftarları, işgal edilen tüm köylerde kurşuna diziliyordu. Mahno'ya ve İsyan Ordusu'nun komutanlarına sayısız suikast düzenlendi. Gulya-Polye, Aleksandrovsk ve Yekaterinoslav başta olmak üzere birçok bölge Bolşeviklerin eline geçti. İsyan Ordusu kıra çekildi.

EYLÜL 1920 - Denikin'den sonra dağılan Beyaz Ordu'yu yeniden toplayan Wrangel Ukrayna'ya saldırdı. Bolşevikler Yekaterinoslav'ı terk etmek zorunda kaldılar.

Wrangel'in orduları Aleksandrovsk, Gulya-Polye, Berdyansk ve Sinelnikovo'yu hiçbir direnişle karşılaşmadan işgal etti.

EYLÜL 1920 - Kızıl Ordu o sırada Harkov'da üslenmiş olan Mahnovşçina'dan yardım istedi. İsyan Ordusu Wrangel'i 1 numaralı düşman olarak tanımlayarak ittifakı kabul etti. Ukrayna Sovyet Hükümeti ile Ukrayna Devrimci İsyan Ordusu (Mahnovşçina) arasında askeri ve politik bir antlaşma imzalandı.

EKİM 1920 - Wrangel güçlerine karşı taarruz başladı. Wrangel 3 hafta içinde bölgeden çıkarıldı, Kırım'a çekildi, kesin bir yenilgiye uğradı.

KASIM 1920 - Wrangel tehlikesi geçtikten sonra Kızıl Ordu Gulya-Polye'yi kuşattı. Kızıl Ordu'nun İsyan Ordusu'na üçüncü ve son saldırısı başladı.

AĞUSTOS 1921 - 1918 Mart'ından beri Skoropadsky, Petlyura, Denikin, Wrangel'i bozguna uğratarak tüm iktidarlarla amansız bir özgürlük kavgasına tutuşan Mahnovşçina, Kızıl Ordu'nun üçüncü ihanetinin sonucunda yenildi. Ukrayna, Frunze komutasındaki Kızıl Ordu tarafından işgal edildi.

СМЕРТЬ

ВСІМ, ХТО НА ПИРИШКОДІ
ДОБУТЬЯ ВІЛЬНОСТІ
ТРУДОВОМУ ЛЮДУ.

** Emekçilerin özgürlük mücadelesinin karşısında duran herkese ölüm!*

DEVRİM KİMİN ÇIKARLARINI SAVUNUR?

İsmail Arıkan

1918, Ukrayna... Onlarca yıllık özgürlük mücadelesinin ardından Bolşeviklerin iktidarı ele geçirmesinin sonrasında Brest Litovsk Antlaşması imzalandı. Antlaşma gereği Ukrayna'da Nisan ayı itibariyle Almanya-Avusturya işgal güçlerinin denetimindeki Skoropadsky Hetmanlığı kuruldu. 1917 Ekim sonrasında da devrim için mücadele etmeye devam eden anarşistler, Brest Litovsk'la Ukrayna işçi ve köylülerine dayatılan teslimiyeti kabul etmeyerek Almanya ve Avusturya devletlerinin işgalini Aralık 1918'de kırdı.

1921'e kadar Skoropadsky Hetmanlığı ve Petlyuravşçina'dan, Beyaz Ordu generalleri Denikin ve Wrangel'e kadar tüm iktidarlarla savaşan Ukrayna Anarşist Hareketi Mahnovşçina, tüm bunların yanında Bolşeviklerle de mücadele etti. **Beyaz Ordu'ya karşı Mahnovşçina ile iki kez anlaşma yapan Kızıl Ordu, her seferinde anlaşmayı bozarak Ukrayna işçi ve köylülerini katliamdan geçirdi.**

Bu yazıda, bölgeye Skoropadsky, Petlyura ve Denikin'in ordularının Mahnovşçina tarafından yenilgiye uğratılması sonrasında gelebilen Bolşeviklerin, Ukrayna işçi ve köylülerine ve anarşist devrime yönelik ilk saldırısına ilişkin bir belgeyi paylaşacağız.

Ukrayna'da ezilenler, bölgeyi Brest Litovsk'la Almanya ve Avusturya işgalcilerine bırakanların Bolşevikler olduğunun farkındaydı. Üstelik Bolşeviklerin devletsiz toplum (komünizm) için proletarya diktatörlüğü propagandası zaten devletsiz bir yaşam süren ezilenler için hiçbir anlam ifade etmiyordu. Bu sebeple Bolşeviklerin anarşistlerle ideolojik mücadele şansı yoktu, bölgede ideolojik olarak hiçbir zaman ciddi bir varlık kazanamadılar. Bolşevikler için askeri mücadeleden başka seçenek kalmıyordu.

10 Nisan 1919'da Ukrayna işçi ve köylülerinden oluşan Devrimci Askeri Konsey'in 3. bölge kongresi Gulya-Polye'de toplanmıştı. Kongreye yaklaşık 2 milyon işçi ve köylüyü temsilen 72 delege katılmıştı. Toplantının sonuna doğru, Kızıl Ordu tümen komutanı Dibenko'dan kongreyi yasa dışı ve karşı devrimci ilan eden bir telgraf geldi. Anarşist devrime Bolşeviklerden gelen ilk doğrudan saldırıydı bu. İlerleyen günlerde Bolşevikler Nestor Mahno'ya bir suikast girişiminde bulunacak, devamında Beyaz Ordu generali Denikin'in güneyden başlayan taarruzu karşısında bölgeyi terk edeceklerdi. Anarşistler Haziran 1919 itibariyle güneyden gelen Beyaz Ordu tehlikesiyle çarpışırken, aynı dönemde kuzeye kaçan Kızıl Ordu'nun komutanı Lev Troçki de taarruz emri verecek, İsyan Ordusu aynı anda güneyde Beyaz, kuzeyde Kızıl Ordu'yla savaşmaya başlayacaktı. Gulya-Polye Devrimci Askeri Konseyi'nin Kızıl Ordu'nun kongreyi yasaklamasının üzerine yazdığı cevap, tarihten bugüne ezilenlerin özgürlük mücadelesinin büyük bir deneyimini içinde taşıyor ve soruyor:

"Düşünün! Siz, bir tek kişi olarak, nasırlı elleriyle boynundaki tutsaklık zincirini parçalayan ve şu anda da kendi iradesi doğrultusunda yaşamını kurmaya çalışan bir milyonluk bir emekçi işçi nüfusunu karşı devrimci ilan etme hakkına sahip misiniz? Devrim kimin çıkarlarını savunur? Partinin çıkarlarını mı, yoksa kendi kanlarıyla devrimi gerçekleştiren halkın çıkarlarını mı?"

Dibenko'nun ilgili telgrafına da yer veren, Gulya-Polye Devrimci Askeri Konseyi'nin kongrenin karşı devrimci ilan edilmesine verdiği cevabı olduğu gibi yayınlıyoruz:

Karşı Devrimci mi?

"Yoldaş" Dibenko, 10 Nisan'da Gulya-Polye'de toplanan kongreyi karşı devrimci, örgütleyicilerini ise yasa dışı ilan etmektedir. Ona kalırsa, bu kişilere karşı en ağır yaptırımlar uygulanmalıdır. Telgrafını aynen aktarıyoruz:

"Novoalekseyevka, No. 283, 10 Nisan, 14:45.
Aleksandrovsk Tümeni Genel Kurmayı Yoldaş Batko Mahno'ya teslim edilecek. Bir kopyası Yoldaş Mahno'ya ulaştırılmak üzere Volnovaha, Mariupol'a; bir kopyası da Gulya-Polye sovyetine teslim edilecek:

Devrimci Askeri Genelkurmayı adına çağrısı yapılacak tüm kongreler, şu anda emrimle feshedilen bu kongre gibi, açıkça karşı devrimci olarak değerlendirilecek ve kongre örgütleyicileri yasa dışı ilan edildiklerinden, en ağır baskı tedbirlerine maruz kalacaklardır. Böylesi önlemlere gerek kalmaması için gerekli adımların atılmasını emrediyorum.

İmza: Dibenko"

Bu kongrenin karşı devrimci olduğunu bildirmeden önce "Yoldaş" Dibenko, kongrenin kimler tarafından ve ne amaçla toplandığını araştırma zahmetine bile katlanmamıştır. Bundan dolayıdır ki, kongre Devrimci Askeri Konsey Yürütme Komitesi tarafından düzenlendiği halde, "Yoldaş" Dibenko kongrenin, daha önce feshedilmiş olan Gulya-Polye Devrimci Kurmayı tarafından düzenlendiğini söylemektedir. Sonuç olarak, Askeri Konsey üyeleri, kongre çağrısı yapmakla, yasa dışı bir iş yaptıklarını ve kongrenin "Yoldaş" Dibenko tarafından karşı devrimci ilan edildiğini bilmemektedirler. Öyleyse, bırakın da sizce karşı devrimci olan bu kongrenin kimler tarafından ve ne amaçla toplandığını "Sayın Ekselanslarına" açıklayalım. Belki o zaman ifade ettiğiniz kadar kötü bir girişim olmadığı anlaşılır.

Yukarıda da belirtildiği gibi, kongre çağrısı Gulya-Polye bölgesi Devrimci Askeri Konsey Yürütme Komitesi tarafından 10 Nisan'da Gulya-Polye'de yapıldı. Bu, Devrimci Askeri Konsey'in gelecekteki özgür yönetim biçimini belirlemek üzere Gulya-Polye bölgesinde yapılan Bölgesel Gulya-Polye kongrelerinin üçüncüsüdür. (Görüyorsunuz ki, "Yoldaş" Dibenko, bu karşı devrimci kongreler tam üç kez toplandı.) Aklımıza bir soru geliyor, Devrimci Askeri Konsey nereden çıktı, hangi amaçla oluşturuldu? Eğer siz bunu hâlâ bilmiyorsanız "Yoldaş" Dibenko, biz size söyleyelim.

Bölgesel Devrimci Askeri Konsey, bu yıl 12 Şubat'ta Gulya-Polye'de gerçekleştirilen İkinci Kongre'de alınan bir karar üzerine -yani oldukça uzun zaman önce, henüz siz burada bile değilken- oluşturuldu. Konsey, Kadetler tarafından sarılan bölgede, savaşçıları ve ilk gönüllülerden oluşan devrimci müfrezeleri örgütlemek ve gönüllü seferberlik girişimlerini geliştirmek amacıyla oluşturuldu. O zamanlar, bölgemizde Sovyet askeri birlikleri yoktu. Daha da önemlisi, bölge savunmasının kendi görevi olduğunu düşünen halk, onların müdahalesine pek de bel bağlamıyordu. Devrimci Askeri Konsey bu amaçla yaratıldı. İkinci Kongre'nin kararlarına müteakip, bu konseye her bölgeden bir delege katıldı. Konseyi, her biri Yekaterinoslav ve Tauride eyaletlerinin bir bölgesini temsil eden toplam 32 delege oluşturdu. İleride Devrimci Askeri Konsey hakkında daha ayrıntılı bilgi vereceğiz. Ama önce şu sorular var: İkinci bölgesel kongre nasıl ortaya çıktı? Kongre çağrısını kimler yapmıştı? Kongre, yetkisini kimden almıştı? Kongreyi örgütleyen kişiler yasa dışı mıydı, değil miydi, neden?

Gulya-Polye'deki İkinci Kongre, Birinci Kongre'de seçilen beş kişi tarafından örgütlenmişti. İkinci Kongre 12 Şubat'ta düzenlenmiş ve "tüm şaşkınlığımıza rağmen", düzenleyicileri yasa dışı ilan edilmemişti. Çünkü, sizin de bildiğiniz gibi, halkın kendi kanlarıyla kazandığı hakları elinden almaya cüret edebilecek kahramanlar o zamanlar burada değildi. Bu durumda akla başka sorular geliyor: Birinci bölge kongresi nasıl ortaya çıktı, kimler tarafından düzenlendi? Kongreyi düzenleyenler yasa dışı ilan edildiler mi? Edilmedilerse, neden edilmediler? Öyle görünüyor ki "Yoldaş" Dibenko, Ukrayna'daki devrimci harekette henüz yenisiniz. O nedenle size ilk başlarda neler olduğunu anlatmamız gerekiyor. Evet bunu yapacağız, gerçekleri öğrendikten sonra yaklaşımınız belki biraz değişir.

İlk bölgesel devrimci kongre 23 Ocak'ta, Bolşaya Mihailovka'daki devrimci karargahta gerçekleşti. Kongreye Denikin'e karşı kurulmuş olan cephenin yakınındaki bölgelerden gelen delegeler katılmıştı. O zamanlar Sovyet askeri birlikleri buralardan çok ama çok uzaklardaydılar. Bir yanımızda Denikin'in kuvvetleri, diğer yanımızda da Petlyuristler vardı; bölgemiz tüm dünyadan soyutlanmıştı. O zamanlar sadece, Batko Mahno ve Shchus'un başında olduğu isyancı müfrezeler vardı ve bu müfrezeler sürekli Petlyurist ve Beyaz Ordulara karşı akınlar düzenliyorlardı. O sıralar, farklı köy ve kentlere yayılan örgütlerin ve toplumsal kurumların isimleri ille de aynı olmuyordu. Bir kasabada Sovyet vardı, bir diğerinde Halk Yönetimi, üçüncü bir tanesinde Devrimci Askeri Kurmay, bir dördüncüsünde Eyalet Yönetimi vb. Ancak hepsinde ortak bir devrimci ruh vardı. Birinci Kongre, cepheyi güçlendirmek ve tüm bölgede organik ve eylemsel bir birlik yaratmak için düzenlenmişti.

Kongre için hiç kimse çağrıda bulunmamıştı; her şey halkın kendi isteği ve onayıyla gerçekleşti. Bu kongrede, zorunlu seferberlikle Petlyurist Ordu'ya katılan kardeşlerimizin kurtarılması için bir öneri ortaya atıldı. Bu amaçla, beş kişiden oluşan bir heyet seçildi. Bu kişiler, gerektiğinde Batko Mahno'nun partizanları ve diğer partizanlarla bağlantılı olarak, Ukrayna Yönetimi'nin (Petlyura'nın) ordusuna girip, oradaki kardeşlerimize kandırıldıklarını ve bu orduyu terk etmeleri gerektiğini anlatmakla görevlendirildiler. Buna ek olarak, bu heyete, geri döndükten sonra, karşı devrimci çeteler tarafından dört bir yana dağıtılmış olan bölge halkını toparlamak ve böylece daha güçlü bir savunma cephesi yaratmak amacıyla, daha geniş olacak ikinci bir kongre çağrısı yapma talimatı verilmişti. Bu nedenle, görevini tamamlayarak dönen heyet, herhangi bir parti, otorite veya kanundan direktif almaksızın İkinci Kongre'yi topladı. Siz, "Yoldaş" Dibenko ve diğer kanun sevdalıları, sizler o zamanlar çok ama çok uzaklardaydınız ve isyancı hareketin kahraman önderleri, kendi elleriyle tutsaklığın zincirlerini kırmış olan halkın üzerinde iktidar kurmak istemedikleri için, ne kongre karşı devrimci

ilan edilmiş ne de kongreyi örgütleyenler yasa dışı ilan edilmişti. Gelelim Bölgesel Konsey'e. Bolşevikler, Gulya-Polye bölgesinde Devrimci Askeri Konsey yaratıldığı sıralarda ortaya çıktı. Bolşevik yetkililer ortaya çıktığında, İkinci Kongre'de alınan kararlar doğrultusunda hareket eden Bölgesel Konsey çalışmalarını durdurmadı. Bölgesel Konsey'in, kongrenin kararlarını hayata geçirmesi gerekiyordu. Konsey yönetme değil, yürütme organıydı. Dolayısıyla, en iyi şekilde çalışmalarına devam etti ve devrimci çizgisinden hiçbir zaman ayrılmadı. Bolşevik yetkilileri, yavaş yavaş Devrimci Askeri Konsey'in çalışmalarının önüne engeller dikmeye başladı. Bolşevik hükümete bağlı komiserler ve diğer memurlar konseye karşı devrimci bir örgüt gibi davranmaya başladılar.

Bunun üzerine konsey üyeleri, konseyin geleceğini belirlemek ya da kongre gerek görürse, konseyi tasfiye etmek için 10 Nisan'da Gulya-Polye bölgesinde üçüncü bir kongre toplamaya karar verdi. Ve bu kongre gerçekleştirildi. Kongreye katılanlar karşı devrimci değil, tam tersine, ayaklanmanın ve toplumsal devrimin bayrağını herkesten önce yükseltmiş olan insanlardı. Bu kişiler, bölge üzerinde baskı kuran tüm odaklara karşı verilecek genel kavgayı koordine etmek amacıyla kongrede bir araya geldiler. Kongreye, 72 bölgenin -ve aynı zamanda birçok isyancı birimin- temsilcileri katılmıştı. Hepsi de Devrimci Askeri Konsey'in gerekli olduğuna karar verdi; hatta Yürütme Komitesi'ni genişleterek, komiteye, bölgede gönüllü ve eşitlikçi bir seferberlik gerçekleştirme talimatı verdiler. Bu kongre " Yoldaş" Dibenko'nun, kongreyi "karşı devrimci" ilan eden telgrafı karşısında hayrete düşmüştür çünkü isyan bayrağını ilk önce bu bölge yükseltmiştir. Bundan dolayı, kongre bu telgrafı şiddetle protesto etmeye karar vermiştir.

Evet, tablo budur ve tüm bu anlatılanlar gözlerinizi açmalıdır "Yoldaş" Dibenko. Aklınızı başınıza devşirin! Düşünün! **Siz, bir tek kişi olarak, nasırlı elleriyle boynundaki tutsaklık zincirini parçalayan ve şu anda da kendi iradesi doğrultusunda yaşamını kurmaya çalışan bir milyonluk bir emekçi işçi nüfusunu karşı devrimci ilan etme hakkına sahip misiniz?**

Hayır! Eğer gerçek bir devrimciyseniz, zorbalara karşı verdiği kavgada ve özgür bir yaşamı kurmak üzere harcadığı çabada bu halkın yanında olmalısınız. Kendilerine devrimci diyen bir avuç insan, kendilerinden çok daha devrimci olan koskoca bir kitleyi yasa dışı ilan edecek kanunlar koyabilir mi? (Çünkü Konsey Yürütme Komitesi, bütün halk kitlelerini temsil ediyor.) Böylesi bir avuç kişinin ülkeye gelip, tüm yasa koyucuları ve yasaları alaşağı etmiş bir halka boyun eğdirecek şiddet yasaları yürürlüğe koymaları kabul edilebilir mi, buna izin verilebilir mi? **Kendisini koruyucu olarak gören bir devrimciye, sırf devrimin kendilerine vaat ettiği güzel şeyleri, özgürlük ve eşitliği izni olmadan elde ettiler diye, koca bir devrimci kitleyi ağır şekilde cezalandırma hakkı tanıyan bir yasa olabilir mi?** Zaferle elde ettikleri özgürlüğü ellerinden almaya kalkan bir devrimciye karşı, devrimci kitlenin herhangi bir şekilde sessiz kalması mümkün mü? Devrimin kanunları, yalnızca kendisine verilen görevleri yerine getirme doğrultusunda hareket ettiği için, devrimci kitlenin seçerek belli görevleri yüklemiş olduğu bir delegenin kurşuna dizilmesini emreder mi? **Devrim kimin çıkarlarını savunur? Partinin çıkarlarını mı, yoksa kendi kanlarıyla devrimi gerçekleştiren halkın çıkarlarını mı?**

Gulya-Polye Devrimci Askeri Konseyi kendisini her tür partiden gelecek etki ve baskının üzerinde tutuyor ve sadece kendisini seçen halkı tanıyor. Konseyin görevi, halkın verdiği talimatları yerine getirmek, ama sol sosyalist partilerin propaganda yapmasını da engellememektir. Dolayısıyla, eğer bir gün Bolşevik düşünceler işçiler arasında başarı kazanırsa, Devrimci Askeri Konsey -Bolşeviklere göre karşı devrimci olan bir örgüt- kaçınılmaz olarak "daha devrimci" ve daha Bolşevik bir örgütle yer değiştirecektir. Ancak, şu anda bize engel olmaya, bizi boğmaya çalışmayın.

Eğer siz ve sizin gibiler, "Yoldaş" Dibenko, daha önceki politikalarınıza devam ederseniz, bunun iyi ve vicdana sığar bir şey olduğunu düşünürseniz, hiç durmayın bu kirli işlere devam edin. Siz ve partiniz Kursk'ta tutunabilmişken, bölgesel kongreler örgütleyen herkesi yasa dışı ilan edin. Ukrayna toplumsal devriminde sizin izninizi beklemeden ve mektupla göndereceğiniz programa uymadan isyan bayrağını yükseltenleri karşı devrimci ilan edin. Ayrıca sizin karşı devrimci dediğiniz kongreye delege gönderenleri de yasa dışı ilan edin. Son olarak, sizin izniniz olmadan, emekçi halkın kurtuluşu için isyancı harekete katılmış olan tüm kayıp yoldaşları da yasa dışı ilan edin. **Sizin izniniz alınmadan yapılacak bütün kongreleri sonsuza kadar yasa dışı ve karşı devrimci ilan edin, ancak bilin ki sonunda hakikat, iktidarı yenecektir.** Tehditlerinize rağmen, konsey yükümlülüklerinden vazgeçmemiştir, çünkü buna hakkı yoktur, halkın haklarını gasp etmeye hakkı yoktur.

Gulya-Polye Devrimci Askeri Konseyi:
Çernoknizinyi, Başkan
Kogan, Başkan Yardımcısı
Karabet, Sekreter
Koval, Petrenko, Doçenko ve diğer üyeler

AN-ARŞİZM A-NARSİZM

Zeynep Ülger

Narsisizm veya narsistik kişilik bozukluğu... Nedir kişiliğimizi parça parça edip bozan? "Kişilik bozuklukları" günümüzde birçok insanın duyduğu bir kavram. Peki, hangi kişilik? Hangi bozukluk?

Kendine aşık olan herkesi karşılıksız bırakan peri kızı Ekho, bir gün bir avcı görür. Narkissos adındaki bu avcıya aşık olur. Ancak Narkissos bu aşka karşılık vermez ve peri kızının yanından uzaklaşır. Ekho günden güne erimeye başlar, içine kapanır ve kısa zamanda ölür. Kemikleri kayalara, sesi ise bu kayalarda yankılara (Ekho-eko) dönüşür.

Olimpos dağında yaşayan tanrılar bu duruma çok kızar ve Narkissos'u cezalandırmaya karar verirler. Narkissos bir gün avdayken susar ve bitkin bir şekilde bir nehir kenarına gelir. Burada su içmek için eğildiğinde, sudaki yansımasını görür. Daha önce fark etmediği bu güzellik karşısında büyülenir. Yerinden kalkamaz, kendine aşık olur. O ana dek hiçbir şeye olmadığı kadar hayran olmuştur kendine. Narkissos da o şekilde orada kalır. Ne su içer ne yemek yer, aynı Ekho gibi gün geçtikçe erimeye başlar ve kendi bedenini seyrederek ölür.

Narkissos aslında kendine değil, sudaki görüntüsüne hayran olmuştur. Adını Narkissos'tan alan Narsisizm, bireylerin kendine hayran olması, kendi varlığını ve kazanımlarını her şeyin üstünde tutması anlamına geliyor. Psikoloji bilimi, bu durumun ileri evresine narsistik kişilik bozukluğu adını veriyor.

Buna göre narsistler kibirli ve benmerkezci insanlardır. Kendi çıkarları için insanları manipüle ederler. Sürekli övgü bekler, empati kuramazlar. Bir narsist için dünya onun etrafında dönüyordur. O hariç geri kalan herkes nesnedir. O hariç kimin ne hissettiği, ne yaşadığı önemli değildir. En iyisi, en güzeli odur ve her şeyin en iyisini o hak eder. Dürüst olalım, aslında ne kadar tanıdık belirtiler değil mi? Bizim de çevremizdekiler kibirli davranıyor, biz de sürekli övgü bekliyoruz ve hatta sanki bizim de dünya kendi etrafımızda dönüyor değil mi? Peki bu duyguları kim yaratıyor? Bu hisler kimin işine geliyor? Bu bozuklukların kime ne faydası var? Doğduğumuzdan beri yarıştırılmıyor muyuz?

İlk günden beri en iyi okula gitmek, en iyi işi yapmak, en iyi maaşı kazanmak, en iyi müzisyen olmak, hata da yapsak en güzelini yapmak, en güzel olmak, en çok beğenilmek öğretilmiyor mu? Her şeyin en iyisine layık değil miyiz? Her koyun kendi bacağından asılmıyor mu? Ezilen olmamak için ezen olma yarışında değil miyiz doğduğumuzdan beri? Bütün kitaplar, bütün gazeteler, bütün reklamlar, bütün şarkılar, ailemiz, öğretmenimiz "ben, ben, ben" diye kafamıza kafamıza vurmuyor mu? Ailemiz sadece kendimizi düşünmemiz gerektiğini söyleyip duruyor. Onları gururlandırmak için diğerlerinden daha başarılı olmamız gerekiyor. Aslında "kendimizi kurtarmamızı" istiyorlar. Eğer doğduğumuzdan beri hepimize bunlar öğretiliyor, anlatılıyor, propaganda ediliyorsa; o zaman bunun adı neden bozukluk?

Çünkü bozuk olan esasında sistem! Çünkü bu sistemin kökleri "ben"e dayanıyor. Çünkü o kadar büyük adaletsizlikler yapıyorlar ki, geri kalan milyonlarla baş edebilmelerinin tek yolu milyonları "ben"lere bölmek. Aslında narsist olan sistemin kendisi! Çünkü dünya gerçekten onların etrafında dönüyor.

Her şeye kadir olan, her şeyi belirleyen, herkesi yöneten ve her şeye gücü yetenlerin etrafında dönüyor bu dünya. Biz de etraflarında dönen nesneleriz onlar için. Yani aslında narsistin dik alası onlar.

Aslında sistemin kişiliği bozuk. Ve hepimizi kendine benzetme niyetinde! Peki nedir bu kişilik bozukluğunun tedavisi? Sorunun tespitini nereye koyduysak çözümü de orada aramak lazım.

Onların bu bozuk kişiliğini yaratan iktidardır. Toplum içinde iktidarlı bir pozisyonu olan herkes kendini toplumdan üstün görür. İktidarlı kişi aynı zamanda narsist kişidir. İktidarlı kişi erktir. Antik Yunanca'sına bakarsak "archos". Anarşizm kelimesinin kökenindeki "an-archos".

Bozuk olan kişilik, sistemin kişiliğidir. İktidarı ortadan kaldırmadan, bu kişilik bozukluğunu çözemeyiz. Bu bozuk sistemin tedavisi de yok etmekle mümkündür. Yani a-narsizm, an-arşizmdir.

BİR ZAMANLAR HERKESİN HIRSIZ OLDUĞU BİR ÜLKE VARDI

Italo Calvino

Bir zamanlar herkesin hırsız olduğu bir ülke vardı. Geceleri herkes bir fener ve levye ile silahlanıp komşularının evine girerdi. Tan ağarırken çuvalını doldurmuş geri döndüğünde kendi evinin de soyulmuş olduğunu görürdü. Böylece herkes uyum içinde yaşardı, kimsenin durumu çok kötü değildi. Biri birini, o öbürünü soyar, böylece son insana kadar gelinir, sonuncu da o birinciyi soyardı. Bu ülkede ister sat, ister al sahtekarlık demekti.

Hükümet insanlardan çalmak için kurulmuş bir suç örgütüydü, insanlar da bütün zamanlarını hükümeti aldatarak geçirirlerdi. Yaşam hiçbir sorun çıkmadan sürüyordu; orada yaşayanlar ne zengindiler ne de yoksul. Sonra bir gün –nasıl olduğunu kimse bilmiyor– dürüst bir adam çıkageldi.

Geceleri çuvalını alıp hırsızlık yapmak için dışarıya çıkmak yerine evde oturuyor, piposunu tüttürüp roman okuyordu. Hırsızlar oraya gelip de ışık görünce geriye dönüyorlardı. Ama bu böyle gitmedi.

Dürüst adama böyle rahat bir hayat yaşamakla havanın ona göre hoş olabileceğini, ama kimseyi çalışmaktan alıkoymaya hakkı olmadığını söylediler. Evde oturduğu her gece bir aile aç kalıyordu. Dürüst adam verecek yanıt bulamadı. O da tuttu tan yeri ağarana kadar geceyi dışarıda geçirmeye başladı. Ama hırsızlık yapmaya da eli varmadı. Dürüsttü işte o kadar. Köprüye kadar yürüyor, altından suyun akışını izliyordu.

Sonra evine geliyor evini soyulmuş buluyordu. Bir hafta geçmeden dürüst adamın beş parası kalmadı, yiyeceği tükendi; ev soyulup soğana çevrilmişti. Ama kendinden başka kimseyi suçlayamazdı. Sorun dürüstlüğüydü; düzeni alt üst etmişti. Karşılığında kimseyi soymadan kendini soymalarına izin vermişti.

Böylece her sabah birisi geri döndüğünde evini soyulmamış buluyordu –dürüst adamın bir gece önce soyması gereken ev-. Çok geçmeden evleri soyulmayanlar kendilerinin öbürlerinden daha zengin olduklarını gördüler elbette, onun için çalmak istemediler. Öte yandan dürüst adamın evini soymaya gelenler elleri boş döndüler, yoksullaştılar.

Zenginleşenler köprünün üzerinde dürüst adama katılmaya, onunla birlikte akan suyu seyretmeye başladılar. Bu karışıklığı daha da arttırdı. Zenginleşenlerin de, yoksullaşanların da sayısı arttı. Bu kez zenginler geceleri köprünün üzerinde geçirirlerse yoksullaşacaklarını gördüler.

"Neden yoksullara biraz para verip bizim için çalmalarını sağlamıyoruz" diye düşündüler. Sözleşmeler imzalandı. Maaşlar, yüzdeler belirlendi. Her iki taraf da pek çok sahtekarlıklar yaptı elbette; insanlar hâlâ hırsızdılar. Ama sonuçta zenginler daha zengin, yoksullar daha yoksul oldular. Zenginlerin bir kısmı öylesine zenginleştiler ki, artık çalmaları ya da kendileri için çaldırmaları gerekmiyordu.

Ama çalmayı bırakırlarsa çok geçmeden yoksullaşacaklardı; yoksullar bunu sağlardı. Onun için yoksulların en yoksullarına mallarını öbür yoksullardan korumak için para verdiler. Böylece polis kuvvetleri kuruldu, hapishaneler açıldı.

Dürüst adamın oraya gelişinden birkaç yıl sonra kimse çalmaktan, soyulmaktan söz etmez oldu, artık yalnızca ne kadar zengin ya da yoksul olduklarını konuşuyorlardı. Gene de bir miktar hırsız kalmıştı. Bir de dürüst olan bir tek o adam vardı, o da zaten çok geçmeden açlıktan öldü.

DEREKENT

Deniz Mine Öztürk

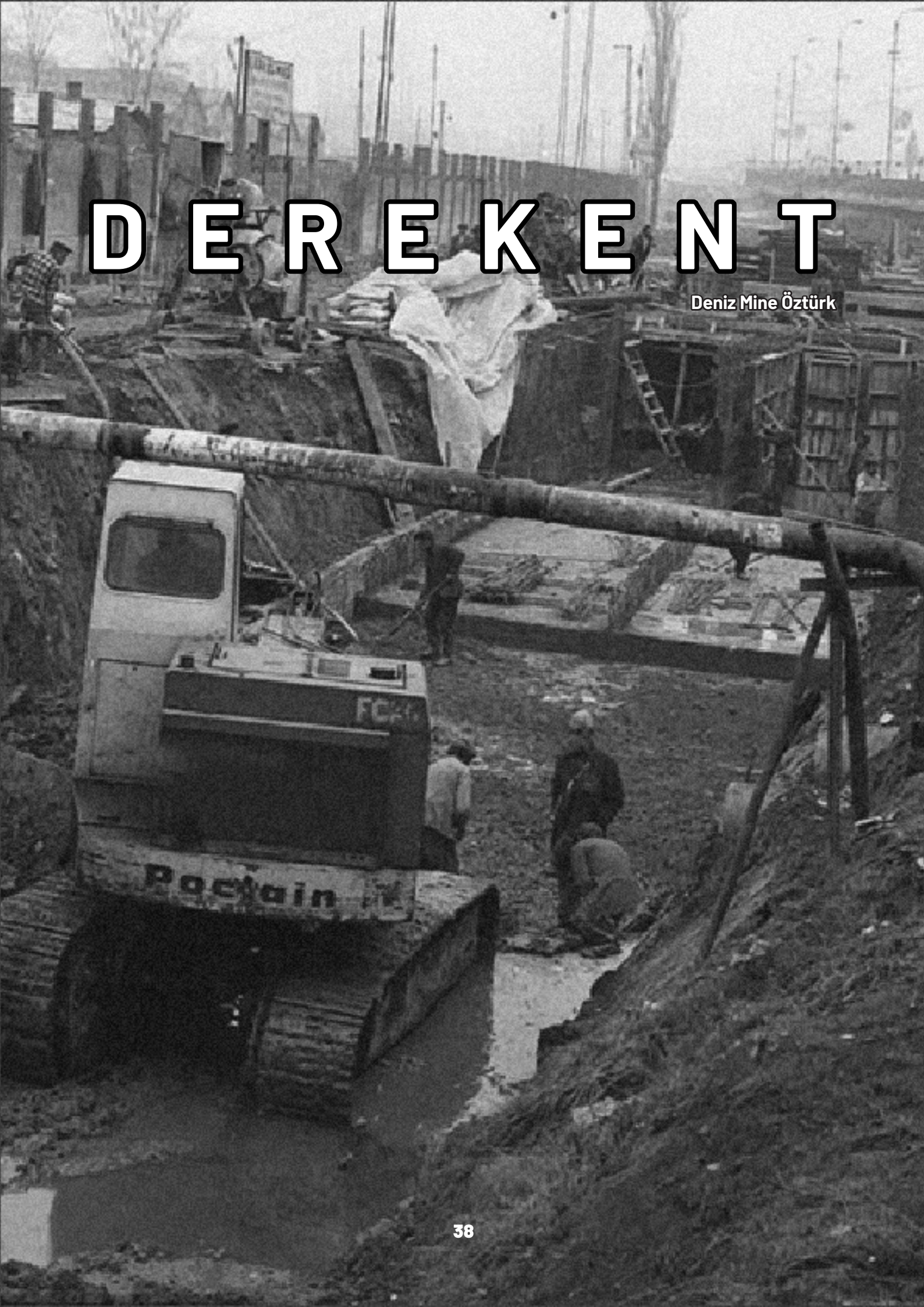

Griliğine şarkılar yapılmış, kasvetine melankolik şiirler yazılmış, kiminin beton kent diye andığı, sevmek için neden bulamadığı, kiminin ise nedensiz sevdiği kent... Sokakların denize çıkmasa da bir sürü deren varmış ya Ankara... Beton kent diye anılması gayet normal. Herhangi bir caddesinde ya da meydanında 10 dk yürümek griliğe doymaya yetiyor. Oysa bir rivayete göre bu beton kentin ismi Baykal Gölü'nün civarında bir dereler bölgesi olan Angara'dan geliyor. İlçe ve semt isimleri ise Akdere, İncesu, Hoşdere, Bülbülderesi, Dereboyu, Kavaklıdere, Bentderesi, Çamlıdere, Cevizlidere... Say say bitmiyor. Peki nerede şimdi bu kadar dere? Şu an bastığın yerin tam altında!

Bir Ankaralı günde ortalama 20 derenin farkında olmadan üzerinden geçer. Gölbaşı'nda Mogan ve Eymir'den İncesu doğar, İmrahor Vadisi'ni geçip Kolej'e oradan Abdi İpekçi Parkı'na ve Atatürk Bulvarı'ndan Ulus istikameti ile Hatip Çayı'na katılır. Kalecik'teki İdris Dağı'ndan gelen Hatip Çayı ise Lalahan'dan Kayaş'a, oradan Mamak'a ve Altındağ'dan sonra İncesu'yu da alarak Çubuk Çayı'na akar. Çubuk'taki Aydos Dağı'ndan gelen Çubuk Çayı ise Solfasol–Keçiören–Etlik yolunu kullanır ve Akköprü'den sonra İncesu ve Hatip Çayı ile birleşir. Bu birleşim Ankara Çayı adını alır, ardından batıya gider ve Sakarya'da buluşur. Sakarya'da Karacasu'dan Karadeniz'e dökülür. Bu nedenle Ankara Çayı aslında Karadeniz Havzası'ndadır. Akköprü'de sırtınız Ankamall'a dönük doğuya doğru 50 adım atıp asfaltın altına şöyle bir baktığınızda bütün dereleri görebilirsiniz. Yılın 12 ayında aktiftir Çubuk, Hatip ve İncesu. Şu anki Fevzi Çakmak Bulvarı'nın altında da Kirazlıdere vardır. Güneyden kuzeye akar ve devlet 1960-1970 yılları arasında bu dereyi de yok eder. Yukarıda bahsettiğimiz derelerin hemen hemen hepsi Kirazlıdere örneğindeki gibi yok edilmiştir. Kalanlar ise kanalizasyona bağlanmış ve pis su akar haldedir. Biraz geçmişinden örnek verecek olursak, 1932 yılında Ankara'nın imar planını hazırlayan Alman şehir planlamacı Jansen, Ankara Kalesi eteklerinde bir plaj planlamıştır. 1924 tarihli Ankara haritalarında bu dereler üzerinden geçen 24 köprünün olduğu yazar. İncesu, diğerlerinden temiz olduğu için kenarında topluca çamaşır yıkanmaktadır. Çubuk Çayı ise Hacı Bayram Veli'nin köyü Solfasol'den geçtiği için kutsal sayılır ve dilek kağıtları bırakılır.

Böyle bir mazisi olan bu toprakların şimdi geldiği halden anlıyoruz ki güzel olan her şeyin karşısında olan devlet, dereleri de tutsak etmiştir. Bir devlet pratiği olarak betonlaştırılır, üzeri örtülür, yönü değiştirilir, "ıslah edilir" ve "düzene sokulur" dereler. Ya egemenlerin istediği şekli alır ya da hiç var olmamalıdır. Birlikte yaşamak mümkün değildir. Çünkü kendi haliyle yönetilebilir değildir dereler, tıpkı insanlar gibi. "İlerleyen" bilim, teknoloji, teknik doğanın daha kâr edilebilir hali için, üzerindeki bütün canlılarla birlikte daha "yönetilebilir" hale gelmesi için kullanılır. Yönetimden anlaşılan ise bir avuç ezenin çıkarı için geri kalanın sömürüldüğü düzenin devamlılığını sağlayabilmektir. Her canlı doğada kendine patika, yol açar. Sürekli geçtiği yolu kolaylaştırmak ister. Ve gide gele yolu aşındırır, değiştirir. Ancak insanlar kendi bedenleri dışında kullanabildiği başka araçlar ve geliştirdikleri yöntemlerle bu değiştirme kapasitesini hayli arttırmıştır.

Doğayı kendi istekleri doğrultusunda büyük ölçüde manipüle edebilirler. Sorun tam da buradadır. Bu değiştirebilme gücü kimin ya da neyin isteği doğrultusunda kullanılacaktır? Bir avuç insanın kârına kâr katmak için mi; bütün bir insanlığın -ama sadece insanlığın- çıkarı adına, diğer canlıların varlığını yok sayan bir doğrultuda mı; yoksa bütün canlılarla uyum içinde yaşayabilmenin yollarını aramak için mi? Elbette yollar insanların da ihtiyacı. Ancak yolların ve kent düzenlemelerinin kimin için, ne için ve ne uğruna yapıldığının her zaman sorgulanması gerekir.

Maruz kaldığımız kentler bütün canlıların faydalanabileceği yaşam alanları oluşturmaktan ziyade, çoğunlukla uzun vadeli koruma anlayışı olmaksızın, dönemin iktidarlarının acil ihtiyaçlarını karşılamak için planlanıyor. İnsanlar görece daha "rahat" yaşadığı topraklardan imkansızlıklara boğularak Ankara gibi büyük kentlere sürülüyor. Sonra bu insanlar için kimi zaman bir seçim vaadi olarak, kimi zaman bölgede yapılacak başka bir yolsuzluğun üzerini örtmek için, kimi zaman trafik sorununa çözüm olacağını iddia etmek için yollar yapılıyor, asfaltlar döşeniyor.

Kentlerde en kalabalık insan toplamının ortaklaşa kullandığı sokaklar, caddeler, meydanlar; halkın bir araya gelerek iktidarların otoritesini sarsacak herhangi bir eyleme geçmesinin önünü alacak şekilde düzenleniyor. Öyle ya, betonla rant elde edecek hısım akraba mı çoğaldı, mutlaka dökecek bir dere bulunur. Çarpık akılların çarpık politikalarıyla şekillenir kentler. Bugün ise asfalta ve betona boğulmuş, gri, sıkıcı, tekdüze olan; üzerinde yaşayanlarla birlikte Ankara coğrafyası değil, TC devletinin Ankarasıdır. Fazla yağışta asfaltın üzerini çağlayan derelere döndüren, insanların evlerini, dükkanlarını su bastıran, can kayıplarına yol açan ise ne Ankara coğrafyasıdır ne de doğanın yasaları. Dereleri tutsak etmiş, kenti geçirimsiz asfaltlara, rant projelerine, baskı araçlarına teslim etmiş iktidarların politikalarıdır. Ancak bu politikalar insanların olduğu gibi derelerin isyanını da sonsuza kadar bastıramaz. Üzeri örtülen, yok sayılan, baskılanan her şey bir noktada kendini hatırlatacak bir yol bulur. Ankara'nın altındaki tutsaklar da üzerindekilerle birlikte elbet bir gün özgürleşir!

ADAM OLMAK

Doğuş Özdemir

Ben de anarşist doğdum. Kulağıma ilk ismimi üflediler. Yanına da birkaç dua, birkaç tanrı, birkaç niyet... Önce konuşmayı öğrettiler, sonra yürümeyi. Bir de devleti öğrettiler 7 yaşıma doğru. Gerçi daha önce birkaç kez tehdit edilmiştim devletle. Söz dinlemezsem, uslu olmazsam, susmazsam polis çağrılacaktı. Susmamamın polisi neden ilgilendirdiğini çok sonra anladım.

Devletle tanışıklığım resmen 7 yaşında başladı. Annem ve babam adam olayım diye yaşlılar dışında herkesin aynı kıyafetleri giydiği, tel örgülerle çevrili binaya beni ilk götürdüklerinde... Buranın hapishaneyle olan benzerliğini de sonra anladım. Babam yaşlarında biriyle tanıştırdılar, babam etimi ona verdi, kemiğimi kendine ayırdı. Sonra kemiği de sizin buyrun diye bitirdiler anlaşmayı. Öğretmenmiş. Bu et kemik meselesine uyanmam, yine susmadığım için yediğim bir tokatla oldu. En iyisini o bilir, senin iyiliğin için dediler.

Her sabah tel örgülerle çevrili binanın havalandırmaya benzeyen avlusunda toplanmaya başladık. Tek sıra halinde diziliyoruz, rahat diyorlar rahat değiliz; hazır ol diyorlar tam olarak neye hazırlanacağımız hakkında hiçbir fikrimiz yok. Karşıda altın rengi bir heykel, put gibi duruyor. Dediler ki her şeyi bu heykele borçlusunuz. Tepesinde bir bayrak, dediler ki kırmızısı kandır, bugün burada bunun sayesinde duruyorsunuz. Sonra korkma sönmez bu şafak larda yüze nal sancak, sönme den yurdu mu nüstünde, tüte nenso no cak o be nimmille timin... Buralarda bağırmak, en kötü ihtimalle söylemek gerekiyor, yoksa başına iş açıyorlar.

Türk'müşüz, doğruymuşuz, çalışkanmışız, varlığımız Türk varlığına armağanmış, ne mutlu Türk'üm diyeneymiş. Bayrağın adı Türk bayrağıymış, heykelin adı Atatürk. Ben de Türk'müşüm ve tüm dünya bize düşmanmış. Türk'ün Türk'ten başka dostu yokmuş.

Sonra bu böyle bir sene gitti. Havalar ısınınca mahalledeki camiye gitmeye başladım her sabah. Babamla imam arasında yine bir et kemik meselesi geçti. Burada işler biraz daha farklıydı. Başka bir alfabe, başka kitaplar, başka kelimeler girdi işin içine. Okuldaki kız arkadaşlar burada kaybolmuştu. Onlarla arkadaşlık kurmamızın sakıncalı olduğu, bir biçimiyle anlatıldı. Olağan akışın dışındaki herhangi bir eylemin dayakla sonuçlanması ve itaat kültürü burada da baskındı. Birilerinin istediğini yapmazsam öldükten sonra cayır cayır yanacağımı öğrendim. Okuldakinin bir yan dalı olarak müslüman olduğum, sünni olduğum, en doğru inancın bizimki en kötü inancın diğerlerininki olduğu iyice öğretildi. müslümanın müslümandan başka dostu yokmuş, diğer herkes bize düşmanmış.

Böyle böyle büyüdüm. Beni adam etmeye başladılar. Tam 8 sene boyunca bilfiil mesai yaptım. Her sene iki kez değerlendirildim. Değerlendirmenin en büyüğü 8. senenin sonunda geldi. Bir uyum testine soktular. Yukarıdan aşağı sıralandık. Benimki bir hayli aşağıya düştü. Fena halde uyumsuz çıktım.

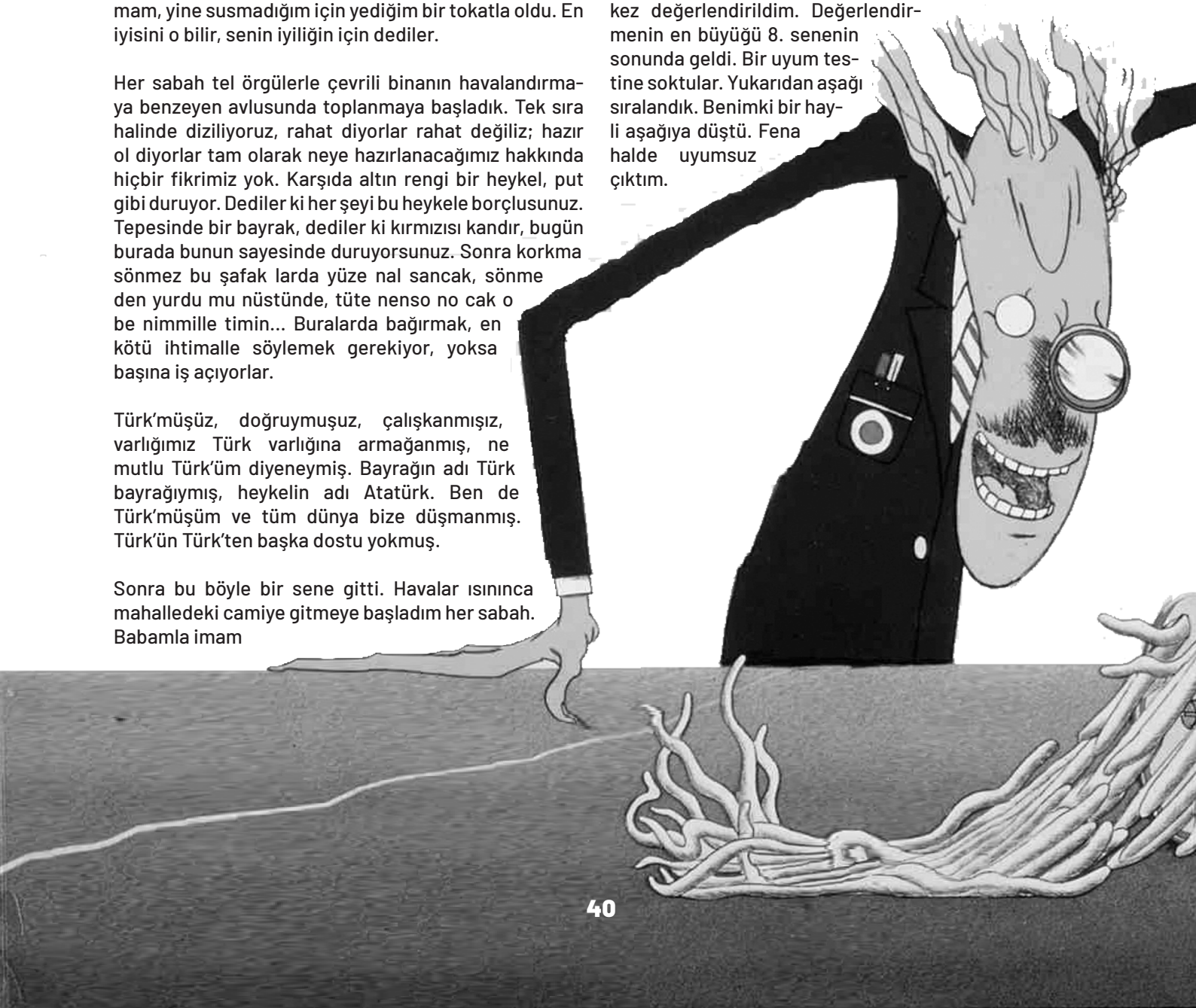

Tabii benim bugün uyumsuzluk dediğim başarısızlık, tembellik falan filan... Artık lisedeydim, Endüstri Meslek Lisesi! Burada mesele biraz sertleşti. Yeni kıyafetler alındı, yeniden numaralandırıldık ve yeni yeni şeyler "öğrenmeye" başladık. Tüm bu sürecin bir tımar etme süreci olduğunu, niyetin bir şeyler öğretmek değil de bir şeye dönüştürmek olduğunu burada anlamaya başladım. Dayağın dozu biraz arttı, itaat etmek, susmak aynen devam etti ama işler daha bir ciddileşti. Daha fazla Türk olmaya başladım. Biz Türkler öyle yaman insanlarmışız ki kökümüz bilmem kaç bin yıllara dayanıyormuş. Binlerce yıldır cesurca savaşıyormuşuz. Binlerce yıldır bütün düşmanlarımız hep alçakmış. Kürtler bölücü, Ermeniler yalancı, Rumlar hırsız, Yunanlar hain, İngilizler korkak, Almanlar düzenbaz, Araplar ne bileyim işte, sahtekar falan. Ama biz harikaymışız. Anlı şanlı bir tarihimiz varmış, diğerleri hep yenilirken biz herkesi yenip duruyormuşuz.

Burada staj diye bir şey icat ettiler. O güne kadar okumazsam adam olamayacağım ve adam olamayanların bulunduğu sanayiye gönderileceğim söylenirdi. Bu stajı adam olamayanlara yaptırıyor olacaklar ki kendimi sanayide buldum. Et kemik meselesinde devir teslim işlemi birkaç resmi evrak marifetiyle bir patronla yapıldı. Anlı şanlı bir stajyerdim artık. Etim okulda, kemiğim patronda. Bu stajyer kelimesinin Fransızca kökenini sonradan öğrendim. Manastırda çile süresi demekmiş. Gerçek bir çileydi.

Şaşmaz Oto Sanayi Sitesi Aydoğmuş Şanzıman Lti. Şti. adlı manastırda çilem başladı. İlkokuldaki bayrak biraz tozlanmış olsa da burada da vardı. Heykelin bir portresi baş köşeyi kapmıştı. Camideki dualar farklı dolapların kenarından köşesinden sarkıyordu. Her iki mekanın ruhunu taşıyordu Aydoğmuş Şanzıman. Her iki mekanda olduğu gibi burası da itaatin ve dayağın dozunu artırmıştı. Küfürler, hakaretler havada uçuşmaya başladı. Haftada 6 gün, günde en az 12 saat. Yazın sıcakta, kışın ayazda. İş kazası dedikleri şeyin iş cinayeti olduğunu burada öğrendim. Patronun parasının canımdan önemli olduğunu...

Sürekli çalıştırıldım. İş yoksa da bana yapılacak bir iş illa ki bulunurdu. Temiz dükkanı temizler, sıkılı vidayı sıkar, düzenli tezgahı düzenlerdim. Musluktan damlayan suyun yere buz olarak düştüğü ayazda, mengene demiri soğuktan elime yapışırken patron inatla açmazdı ısıtıcıyı. Siz gençsiniz derdi, çok yakıyor! Patronun odasında yoktu aynı ayazdan, kısa kollu gömlekle otururdu akşama kadar. Mesleki Eğitim Kanunu'na göre asgari ücretin bilmem kaçta birini alıyordum. Haftalık 100 liraya denk geliyordu. Henüz adam olmadığımın açık ispatıydı bu bilmem kaçta bir oran. Adam olsam tam maaş almam gerekirdi. Ama adam değilsem her adam kadar da çalışmamam gerekiyordu bu açıdan bakınca. Gerçi içinde bulunduğum sanayi komple adam olmayanlara özel bir yerdi bir yandan. Ama işte öyle her istediğimiz yerden bakamazdık tabii, adam olmadığımız için.

Bu adam etme sürecinin sondan birinci aşaması olarak eğitim hayatım böyle böyle bitti. Parkurun son ayağında karşıma askerliği çıkardılar. Dediler ki adam olmak için elinin silah tutması lazım. Devlet için ölmen, devlet için öldürmen lazım. Et, kemik, bayrak, heykel, torna tezgahı hepsini geçirdim gözümün önünden. Dedim ki bu kadar pisliğin içinden fabrika ayarlarına dönmeden kurtulmak zor. Dedim ki kusura bakmazsanız artık benim de konuşma zamanım geldi: Benden adam olmaz. Benden olsa olsa anarşist olur; doğduğum gibi.

DEMOKRASİ

Mahmut Demir

Bugün iktidarların yalanlarını toplumsallaştırmakla yetkili bir propaganda bakanlığı olmasa da; hipnoz, illüzyon, hile, kandırmaca, manipülasyon gibi farklı yöntemlerle toplumlar ve toplumları oluşturan her bir birey yalanlarla dolu propagandalara maruz kalıyor. Devletin resmi tarihinden her gün izlediğimiz haber bültenlerine; kitaplardan filmlere; kapitalizmin reklamlarından radyo, televizyon ve internete kadar pek çok araçla meşrulaştırılan bu yalanları, dergimizin "yalan köşesi" bölümünde ayyuka çıkaracağız.

"Demokrat olmamamızın sebeplerinden biri de, demokrasinin önünde sonunda savaşa ya da diktatörlüğe yol açmasıdır. Fakat diktatörlük destekçisi de değiliz; çünkü başka birçok sebebin yanı sıra, diktatörlük her zaman demokrasi isteğini uyandırır, demokrasiye geri dönüşü kışkırtır ve böylece halkların sahte özgürlükle açık ve vahşi tiranlığın arasında sürekli gidip geldiği kısır döngüyü sürdürür."

-Errico Malatesta

Demokrasi gündelik dilde halkın kendi kendini yönetmesi anlamında kullanılır. Buna göre halk, kendi arasından seçtiği temsilciler aracılığıyla kendi kararlarını kendisi almış olacaktır. Bu yönetim biçiminde yöneticileri halk seçer. Bu iddianın hayata geçirilişi noktasında yüzlerce kendine özgü örnek olsa da, her pratiğin temeli aynı aldatmacaya dayanır. Demokrasi halkın kendi kendini yönetmesi olarak tariflense bile gerçekte ayrıcalıklı bir sınıfı korumaktan başka bir işe yaramaz.

Demokrasi Muğlaktır

Öncelikle demokrasi kavramına yüklenen onlarca farklı anlam, bu kavrama dair büyük bir muamma yaratmıştır. Öyle ya da böyle tüm politik tartışmaların meşrulaştırıcısı, her şeyin bahanesidir. Her şey demokrasi için yapılır, her vaadin altı daha demokratik olmayla doldurulur. Demokrat olunur, demokratik açılım yapılır, demokrasi götürülür. Hatta en meşhurunu ABD, Irak'a götürmüştür! Bu farklı kullanımlar ve farklı pratikler kavramı muğlaklaştırmıştır. Aslında kavram bir şeyi ifade etmekten çok, bir şeyi gizlemek üzerine kurgulanmıştır.

Temsiliyet Teslimiyettir

Belirli bir kişi veya grup, elbette bir topluluğun sözünü aktarması veya yaşamın örgütlenmesi noktasında sorumluluk alabilir. Ancak demokrasilerde söz konusu olan bir sözü aktarma veya bir sorumluluktan çok; başkasının yerine söz söyleme yetkisi ve buna bağlı ayrıcalıklardır. Belirli bir kişi veya grubun, diğerlerinin adına karar vermesi onu diğerlerinden ayrıcalıklı bir pozisyona koyar. Halkın kendi arasından temsilciler seçerek onları yetkilendirmesi iradenin teslim edilmesidir. Kaldı ki yaşanan çoğu zaman halkın kendi arasından temsilciler seçmesi de değil, birkaç kişinin halkı kandırarak onların iradelerini teslim almasıdır. Ve temsiliyet, teslimiyettir.

Demokrasi Çoğunluğun Diktatörlüğüdür

Demokrasilerde kararlar oylama yapılarak, çoğunluğa göre alınır. Birçoklarına göre karar alma süreçlerinde oylama harici bir yöntem ya ütopiktir ya despotik. Ancak asıl despotik olan oylamadır. Çünkü kaçınılmaz olarak birileri yok sayılır. Buna göre, bir karar ne kadar çok kişinin çıkarınaysa o kadar iyidir. Dolayısıyla ne kadar çok kişinin çıkarına değilse o kadar çok kişi için kötü demektir. Azınlık olan yok sayılır. Oylamanın herkesi eşitlediği söylenir ancak oylamayla yapılan eşitleme değil, aynılaştırmadır. Ezen ezilen, zengin fakir, kadın erkek herkes aynılaştırılır, bir rakama indirgenir. Yani kısacası "kabul edenler, kabul etmeyenler, kabul edilmiştir." Demokrasi, "doğal olarak" çoğunluğun diktatörlüğüdür.

Oylama Oyalamadır

"Diktatörlükler, demokrasilere yalnızca iktidarı ele geçirebilenlerin daha rahat despotluk ve tiranlık yapabileceği bir yönetim biçimi bulduklarında karşı çıkar."

-Errico Malatesta

Genel oy hakkı ilk ortaya atıldığından beri halk için bir kazanım olarak ele alınsa da aslında bir illüzyon yaratır. Halkın istekleri, öfkeleri düzene eklemlenmiş ve ezilenlerin mücadelesinin önüne bir set çekilmiştir. İktidarı yok etmekten başka kurtuluş yolu olmayan ezilenler için oylama, oyalamadır. Oy hakkının tarihine baktığımızda, elbette halkların uzun yıllar süren mücadelelerinin sonunda kazanılan bir hak olduğu görülür. Uzun yıllar süren mücadeleler sonucunda ortaya çıktığı doğrudur. Ancak kırıntıları değil dünyayı isteyenlerin, tam olarak ne kazandığına bakması gerekir. Kırıntıları değil dünyayı isteyenler için, bizi bir öncekinden daha az veya daha çok sömürecek yöneticiyi seçmek kazanım değildir.

Demokrasi Yalandır

"Demokrasi bir yalandır, zulümdür ve gerçekte oligarşidir: Yani ayrıcalıklı bir sınıfın çıkarlarını gözeten birkaç kişinin yönetmesidir."

-Errico Malatesta

İktidarların ayrıcalıklı konumlarını korumak için yarattığı bu illüzyondan ezilenlerin çıkarına bir sonuç beklenemez. Yani iktidar sahiplerinin yarattığı bir sistemin, iktidarları yenmek için kullanılamayacağı ortadadır. Demokrasi yoluyla ezilenleri temsil eden her hareket, düzenin koşullarına hapsolmaya ve yavaş yavaş o düzenin bir parçası haline gelmeye başlar. Halkın seçtiği iddia edilen kişilerin yaşadığı gerçeklikle, halkın gerçekliği arasında uçurum vardır. Ve kişi "seçildikten" sonra, "seçilmeden" önceki konumunun hiçbir önemi kalmaz.

Birkaç yılda bir önüne konulan sandıkta birkaç kağıt doldurulur ve umutla beklenir. Beklenen gerçekleşirse birkaç yıl sonra yine beklemeye başlanır. Gerçekleşmezse beklenmeyen meşrulaşmış olur. Çünkü sandıktan ne çıkarsa odur. Tüm bu yanılsamalar demokrasiyi monarşinin karşısında konumlandırsa bile aslında pek bir farkları yoktur. Her iki yönetim şekli de küçük bir kesimin çıkarlarını temsil eder. Demokrasiyi tehlikeli kılan, bu küçük kesimin çıkarlarını temsil ederken aslında çoğunluğu temsil ettiğini iddia etmesidir. Demokrasi ezilenler için felaketten başka bir şey getirmemiştir. Ezilenlerin en devrimci özlemleri bu yolla düzene kanalize edilir. Demokrasi yalandır.

PORTRE (3)

Nisa Durdu

Lucía Sánchez SAORNIL

1895-1970

Lucía Sánchez Saornil... Şair kimliğiyle de tanınan, İberya Devrimi'nin ve anarşist kadın örgütü Mujeres Libres'in (Özgür Kadınlar) yaratıcılarından biri olan Lucía Sánchez Saornil, 1895'te Madrid'de dünyaya geldi.

Küçük yaşta annesini ve erkek kardeşini kaybedince babası ve kız kardeşine bakmak zorunda kalarak çalışmaya başladı. Bir yandan da sanat okulunda resim eğitimi alıyordu. İlk şiiri henüz 18 yaşındayken yayımlandı.

İlk yıllarda şiirlerini, kadınlara yönelik sansürü atlatabilmek için erkek ismi kullanarak, Luciano de San Saor takma adıyla kaleme aldı. O yıllarda İspanya'da ortaya çıkan ultraist hareketten etkilenerek avangart ve erotik şiirler yazdı. İlerleyen yıllarda mücadeleyle tanıştıkça, şiirleriyle devrimci düşünceleri uyandırması gerektiğine karar vererek politik şiirler yazmaya başladı. Ve önceden bir parçası olduğu avangart sanat akımı ultraizmi burjuva olarak nitelendirdi.

1916 yılında telefon operatörü olarak çalışmaya başlayan Saornil, çalıştığı şirkette örgütlenen grev sonrasında anarşist sendika CNT'ye katıldı. 1933'te Madrid'de CNT'nin yazı işleri sekreteri oldu. 1936 İberya Devrimi'ne giden süreçte her geçen gün büyüyen anarşist mücadeleyi yazdı. Solidaridad Obrera, Mother Earth, Tierra y Libertad, Umbral gibi anarşist yayınlarda birçok yazısı yayınlandı.

Mujeres Libres

"En adi köle, evinin eşiğinden içeri girer girmez bir lord, bir efendi kesilir. Tek dürtüsü evindeki kadınlar için bağlayıcı bir düzen kurmak olur. Sadece on dakika öncesinde burjuva aşağılamasının ateşten gömleğini giymek zorunda olan bu adam, bir tiran gibi kabarır ve bu mutsuz yaratıkları sözde aşağı oluşlarının ateşten gömleğini giymeye zorlar."

Lucía Sánchez Saornil, 1936'da yoldaşları Mercedes Comaposada ve Amparo Poch ile birlikte Mujeres Libres'i kurdu. Madrid'de doğan örgüt, sadece iki sene içerisinde tüm İberya'da 147 grup ve 20 bin üyeye ulaşarak bir federasyona dönüştü.

Mujeres Libres, anarşist hareket içerisinde bir kesim tarafından son derece olumlu karşılanırken, bir kesim de "ayrılıkçılığa" neden olacağından ve "feminizme düşme tehlikesi" taşıdığından bahsedilerek eleştiriyordu. Fakat kadınlar bunu reddettiler.

Mujeres Libres *"Biz feminist değiliz ve hiçbir zaman olmadık. Biz erkeklere karşı savaşmıyoruz. Birlikte çalışmak ve birlikte mücadele etmek zorundayız yoksa toplumsal devrimi asla başaramayız. Fakat biz bir kadın örgütüne ihtiyaç duyuyoruz çünkü kendimiz için mücadele etmeliyiz."* diyerek, kadınların özgürleşmesinin, *"yok sayılarak köleleştirme, üretici olarak köleleştirme ve kadın olarak köleleştirme üçgenine"* meydan okuyarak mümkün olacağını söylüyordu.

Mujeres Libres, kadının özgürlüğünün ancak kapitalizme ve devlete karşı verilen bütünlüklü bir mücadele ile, anarşizmle mümkün olacağını savundu. Mujeres Libres kadınların bireysel gelişimi için okullar açıyor, dergi çıkarıyor, radyo yayıncılığı yapıyor, mücadeleyi İberya'nın dört bir yanında örgütlüyordu.

Bu yayın çalışmalarıyla ulaşılamayan kadınlar için, örgütün gezici propaganda grupları İberya'yı köy köy geziyordu. Mujeres Libres'in toplamda 14 sayı yayınlanan dergisinin ilk sayısı aynı gün tükendi. Lucía bu derginin de editörüydü.

İberya Devrimi

19 Temmuz 1936'dan itibaren devrime aktif bir şekilde katılan Lucía cephede CNT gazeteleri Juventud Libre ve Frente Libertario için savaş tarihçiliği yaptı. İlk köylü ve işçi kolektiflerinin örgütlenmesinde rol aldı.

Madrid'de kesintisiz bombardımanların olduğu bir gece radyoda "Madrid, Madrid, benim Madrid'im" şiirini okudu. Diğer milislerin yerini alabilecek kadın işçi tugaylarının kurulmasını önerdi ve milisler ve aileleri arasında bir irtibat servisi örgütledi.

1937'de Valencia'ya döndü ve Mujeres Libres'in genel sekreterliğini üstlendi. Aynı zamanda anarşist Umbral gazetesinin genel yayın yönetmeniydi.

Lucía Sánchez Saornil, Emma Goldman ve Christine Kon-Rabe

Orada ömür boyu hayat arkadaşı olacak olan América Barroso ile tanıştı. Mayıs 1938'de uluslararası dayanışma örgütü Solidaridad Internacional Antifascista'da bir süre basın ve propaganda sekreterliği yaptıktan sonra İberya genel sekreterliğini devraldı.

Franco ordularının işgali sonrasında sevgilisi ile birlikte Paris'e iltica etti. Paris'in Naziler tarafından işgal edilmesinin ardından anarşist ve lezbiyen oldukları için toplama kampına götürülme ihtimaline karşı América ile birlikte 1942'de İberya'ya geri döndü. Bir süre kaçak yaşadığı Madrid'de Mujeres Libres'i yeraltında yeniden örgütlemeye çalıştı. Madrid'de fotoğraf editörü olarak çalışırken faşistler tarafından fark edilince Valencia'ya gitti. Lucía burada sanatla uğraştı, resimler yapıp şiirler yazdı ancak hiçbirini yayınlamadı. Tek şiir kitabı 1938'de yayınlanan *"Romancero de Mujeres Libres"* idi.

Lucía, yaşamı boyunca kadın özgürlük mücadelesini örgütledi. Kadının, özgürlüğünü şimdi şu anda kazanmak zorunda olduğunu vurgulayarak devlete ve kapitalizme karşı verilen mücadelenin ataerkiye karşı verilen mücadeleden ayrı tutulamayacağını söyledi. Nisan 1937'de yapılan Mujeres Libres kongresinde konuşan Lucia, kadınların cephe gerisine çekilmesi ve militarizasyon tartışmalarına, *"Savaş her şeyden önemlidir diyenlere sesleniyoruz. Evet, her şeyden önemlidir ama özgürlükten değil, yaşasın devrim!"* diyerek karşı çıkmıştı.

Lucía lezbiyen olduğunu hiçbir zaman gizlemedi. América Barroso ile ilişkisini özgürce yaşayarak kadın eşcinselliğinin normal kabul edilmesinde önemli bir rol oynadı. Anneliğin kutsanmasına karşı çıkan Lucía, annelik kavramının kadını biyolojik bir nesneye indirgediğini söyledi: *"Bir anarşist için, işçiden önce insan vardır, anneden önce kadın olmalıdır."*

2 Haziran 1970'te meme kanseri nedeniyle hayata veda ederken bizlere özgürlük için hiç durmadan mücadeleyle dolu bir yaşamı miras bıraktı. América Barroso, Lucía'nın mezar taşına şu sözleri yazdırdı: ***"Peki ama... Umudun öldüğü doğru mu?"***

MUJERES LİBRES

Önce İberya yarımadasının
Kadınları ayaklandı.
Masmavi gökyüzüne karşı,
Ayaklarını sağlam basarak
Alev alev yollarda,
Işığa gebe ufuklara doğru.

Yaşamın vaadini doğrulayarak,
Geleneğe meydan okuyoruz.
Acıdan doğmuş yeni bir dünyanın,
Sıcak kiline biçim veriyoruz.

Bırakın da geçmiş
Kaybolsun hiçlik içinde!
Düne niye aldıracağız ki?
Kadın sözcüğünü
Yeniden yazmak istiyoruz.

Dünyanın kadınları ayaklandı önce,
Işığa gebe ufuklara doğru.
Alev alev yollarda,
İleri, ileri...
Işığa doğru!

Lucía Sánchez Saornil

NEDİR? (1)

ÜNİVERSİTE NEDİR ?

Üniversite Nedir?

Devletin kapitalizme kalifiye elemanlar yetiştirdiği, üretim veya tüketime odaklı gerekli gereksiz pek çok mesleğe ilişkin farklı farklı bölümlerin olduğu, kapitalizmin ideolojik propagandasının yapıldığı ve çocukken başlayan, eğitim adı verilen; bireyin sisteme entegrasyonunun son aşaması olan yer.

Turnike nedir?

Bilginin merkezileştirilmeye çalışıldığı üniversitelerde, sınavlarla elenen öğrencilerin ve bu sınavlarla "üniversiteye girebilme ayrıcalığına" sahip olamamış herkesin bilgiye ulaşma imkanını engelleyen bariyer.

Amfi nedir?

Herkesin yuvarlak bir oturma düzeninde birbiriyle eşit pozisyonda oturmadığı, herkesin birbiriyle bilgisini özgürce paylaştığı bir yer değil; 100 kişinin 1 kişiye dönüp ondan gelecek "doğru" bilgiyi beklediği yer.

ÖGB nedir?

Bariyerlerin başında bekleyen, "üniversiteye girebilme şerefine nail olan" öğrencilerin dışındaki insanların üniversiteye girmesini para karşılığında engelleyen etten bariyer. Polisle el ele verip üniversitede söz söylemek isteyen insanların sesini kısan, öğrencileri fişleyen, muhbirlik yapan, rektörün paralı askeri.

Rektör nedir?

Üniversiteye dair her şeye karar veren, genelde en hırslı profesörün seçildiği, öğrenciler yerine kararlar alan ve bunları uygulayan, doğrudan demokrasi yerine belli bir azınlığın karar mercii olmasını sağlayan, en ufak bir eylemde güvenlik bahanesiyle okula polis sokan, maaşlı, deri koltuklu, makam arabalı iktidar sahibi.

Kayyum rektör nedir?

Üniversitedeki belli bir elit azınlık tarafından seçilmiş olanın yerine, merkezi iktidar tarafından genelde gece yarısı, kanun hükmünde kararname marifetiyle atanan iktidar sahibi.

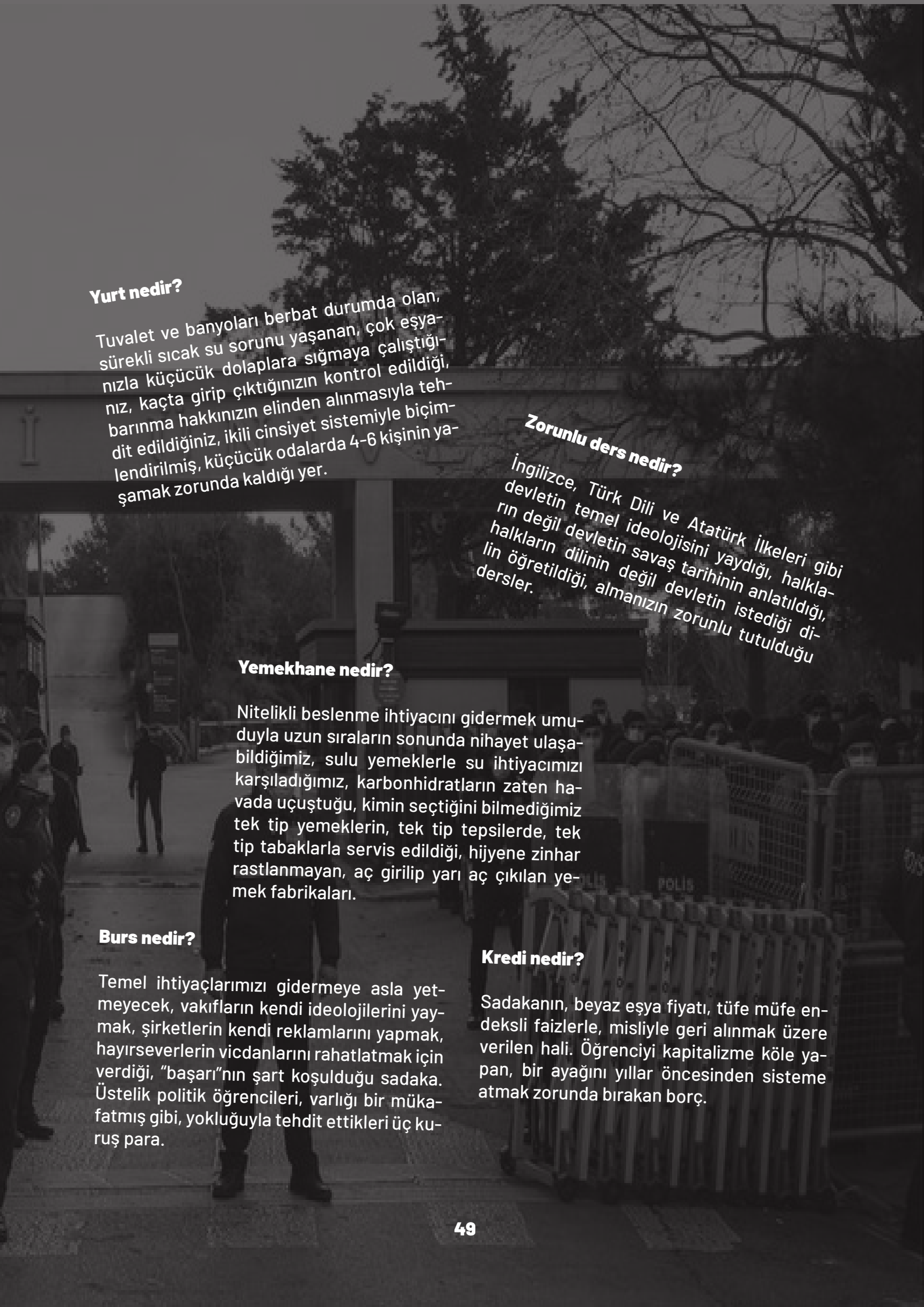

Yurt nedir?

Tuvalet ve banyoları berbat durumda olan, sürekli sıcak su sorunu yaşanan, çok eşyanızla küçücük dolaplara sığmaya çalıştığınız, kaçta girip çıktığınızın kontrol edildiği, barınma hakkınızın elinden alınmasıyla tehdit edildiğiniz, ikili cinsiyet sistemiyle biçimlendirilmiş, küçücük odalarda 4-6 kişinin yaşamak zorunda kaldığı yer.

Zorunlu ders nedir?

İngilizce, Türk Dili ve Atatürk İlkeleri gibi devletin temel ideolojisini yaydığı, halkların değil devletin savaş tarihinin anlatıldığı, halkların dilinin değil devletin istediği dilin öğretildiği, almanızın zorunlu tutulduğu dersler.

Yemekhane nedir?

Nitelikli beslenme ihtiyacını gidermek umuduyla uzun sıraların sonunda nihayet ulaşabildiğimiz, sulu yemeklerle su ihtiyacımızı karşıladığımız, karbonhidratların zaten havada uçuştuğu, kimin seçtiğini bilmediğimiz tek tip yemeklerin, tek tip tepsilerde, tek tip tabaklarla servis edildiği, hijyene zinhar rastlanmayan, aç girilip yarı aç çıkılan yemek fabrikaları.

Burs nedir?

Temel ihtiyaçlarımızı gidermeye asla yetmeyecek, vakıfların kendi ideolojilerini yaymak, şirketlerin kendi reklamlarını yapmak, hayırseverlerin vicdanlarını rahatlatmak için verdiği, "başarı"nın şart koşulduğu sadaka. Üstelik politik öğrencileri, varlığı bir mükafatmış gibi, yokluğuyla tehdit ettikleri üç kuruş para.

Kredi nedir?

Sadakanın, beyaz eşya fiyatı, tüfe müfe endeksli faizlerle, misliyle geri alınmak üzere verilen hali. Öğrenciyi kapitalizme köle yapan, bir ayağını yıllar öncesinden sisteme atmak zorunda bırakan borç.

İKTİDAR

Semih Erdem Çankaya

"Yönetilmek; ne bunu yapacak hakka ne bilgeliğe ne de erdeme sahip yaratıklar tarafından gözaltında tutulmak, casus gibi izlenmek, idare edilmek, yasalara bağımlı kılınmak, sayılmak, kaydedilmek, fikir aşılanmak, vaaz verilmek, denetlenmek, hesaplanmak, değer biçilmek, sansür edilmek ve emredilmektir. Her türlü işlemle, her türlü hareketle not edilmek, kayda geçirilmek, sıraya alınmak, değeri belirlenmek, lisans verilmek, yetki verilmek, nasihat edilmek, yasak koyulmak, reformdan geçirilmek, düzeltilmek ve cezalandırılmaktır.

Yönetilmek; kamu yararı gerekçesiyle ve genel çıkarlar adına yükümlülüğe bağlanmak, yetiştirilmek, soyulmak, sömürülmek, tekellere bağımlı kalmak, zorbalığa maruz kalmak, köşeye sıkıştırılmak, gizemlerle büyülenmek ve yağmalanmaktır. En ufak bir direniş ya da yakınma sözcüğü karşısında baskıya uğramak, ceza görmek, azarlanmak, taciz edilmek, takip edilmek, istismara uğramak, sopayla dövülmek, silahsız bırakılmak, hapse atılmak, yargılanmak, mahkum edilmek, kurşuna dizilmek, sürgüne gönderilmek, feda edilmek, satılmak, ihanete uğramaktır. Alay edilmek, gülünç düşürülmek, öfkelendirilmek, onursuz bırakılmaktır. Devlet budur, onun adaleti budur, onun ahlakı budur."

-Pierre Joseph Proudhon

Bir kelimenin anlamı, iki farklı açıdan ele alınabilir; felsefi ve dilbilimsel olarak. Felsefi yaklaşım, kelimeler ve bunların gönderenleri arasındaki ilişkiyi ele alır. Dilbilimsel yaklaşım ise, dilin yapısı, düşünce ve anlam arasındaki karşılıklı bağlantılara odaklanır. Hangi yaklaşım doğrudur diye sormak yanıltıcı olabilir. İki yaklaşım da bir kelimeyi anlamak açısından önemlidir. Bu felsefi ve dilbilimsel anlamlandırmalar, yoğunluklu olarak iktidarın etkisine açıktır.

Bu durum yeni bir olgu değil, dilin ortaya çıktığı zamandan bu yana devam eden bir süreçtir. Anlamın oluşmasında iktidarın etkisi belli bir zamanda olmuş bitmiş de değildir. Bu etki süreklidir. Bu durum, her "şeyin" anlamının iktidar tarafından belirleniyor olduğu anlamına gelmez. Ama iktidarın amacı, her "şeyi" belirlemektir. Böyle düşünüldüğünde, somut alanda iktidara karşı mücadele, anlam dünyasında da sürmelidir. İktidarlı ilişkilerin olmadığı, otorite mekanizmalarının etkisinden uzak kelimeleri, terimleri, kavramları hatırlamak iktidarın tüm bunlara yönelik bilinçli manipülatif etkisini kırmak adına önemlidir.

Anarşist Terimler Sözlüğü'yle ilgili bu köşeyi, iktidar ve anlam arasındaki ilişkiyi açık bir şekilde ortaya koymak; anarşizmle ilişkili kelimeleri, terimleri ve kavramları iktidarın manipülasyonundan uzak bir şekilde hatırlamak ve hatırlatmak üzerine oluşturduk.

Etimolojik olarak;

Arapça 'kdr' kökünden türetilmiştir. Kader kelimesiyle aynı kökene sahiptir, "kaderi tayin eden" anlamı taşır.

Sözlük anlamı;

1. Bir işi yapabilme gücü, erk, kudret. 2. Bir işi başarabilme yetki ve yeteneği. 3. Devlet yönetimini elinde bulundurma ve devlet gücünü kullanma yetkisi. 4. Bu yetkiyi elinde bulunduran kişi ve kuruluşlar.

Devletli sözlüklerde yetkinlik, yetenek gibi ifadelerle meşrulaştırılmaya ve manipüle edilmeye çalışılsa da iktidar; bir bireyin ya da topluluğun başka bireyler ya da topluluklar üzerinde tahakküm uygulaması, onların iradesini şekillendirmesi ve ortadan kaldırmasıdır.

Devletli toplumda iktidar hayatın her alanında, her yerde mevcuttur ve tüm toplum, tüm toplumsal ilişkiler buna uygun şekilde örgütlenmiştir. Bu toplum yapısında her şey rekabet, güç ve iktidar hırsı üzerinden şekillenir. Bahsettiğimiz toplumun en küçük birimlerinden en büyük birimlerine kadar tamamı sömürü, baskı, şiddet gibi iktidar araçlarıyla donatılmıştır ve iktidarlar bu araçlar sayesinde ayakta kalır ve kendi yerini pekiştirir. Bir kişi veya topluluk hakkında, o kişi veya topluluğun iradesinin kısmen veya tamamen dışında karar verilmesi; o kişi veya topluluğun ezilmesi demektir. İktidara sahip olan, iktidarını korumak için başkalarını ezmek zorundadır.

Dolayısıyla her iktidar ezen-ezilen ilişkileri yaratır. İktidar sahipleri bu ayrıcalıklı konumlarını koruyacak toplumsal yapıyı sağlamak için toplumsal çelişkiler yaratmak zorundadır. İktidarların olduğu her yerde ayrıcalık, ayrımcılık, eşitsizlik, adaletsizlik, zorbalık, baskı, şiddet, nefret, hırs ve rekabet vardır. İktidar kimin eline geçerse geçsin sonuç değişmez. İktidar, anarşistler için tüm toplumsal sorunların kaynağıdır. Bu yüzden iktidarın kimin elinde olduğu önemsizdir.

"En ateşli devrimciyi alın, ona mutlak iktidar verin, bir yıl içinde çardan daha beter olacaktır."

-Mihail Bakunin

İktidar yalnızca bir siyasi formu ifade etmez. İktidar aynı zamanda bir davranış biçimidir. Ezilen, üzerinde iktidar kurulan biri aynı zamanda başka birini ezen ve onun üzerinde iktidar kuran farklı konularda ayrıcalıklı biri olabilir. Veya bazı kesimler ayrıcalıklı konumlarından dolayı iktidarlara maruz kalmazken bazı kesimler toplumsal hiyerarşinin en alt katmanında kendine yer bulabilir ve tüm kesimlerin nefretine, aşağılamasına maruz kalabilirler.

Bu iktidar yapılarından birini diğer iktidarlı yapılara dokunmadan kesip atmanın mümkünatı yoktur ve birinden kurtulmak için tüm iktidarlı yapıları ortadan kaldırmak gerekir. Bu yüzden, tüm iktidarları karşısına almayan, yani anarşist olmayan her hareket iktidara yenik düşmeye mahkumdur.

"Şimdiye kadarki her hak mücadelesinin iktidar mücadelesine dönüşmesinin, dünün devrimcisinin bugünün gericisi haline gelmesinin temel nedeni budur; çünkü kötülüğün kaynağı iktidar biçimi değil iktidarın kendisidir. "

-Rudolf Rocker

Özgürlüğün yolu iktidardan geçmez. Özgürlüğün önündeki her engelin yaratıcısı olan iktidar, özgürlüğün düşmanıdır. İktidarın olduğu yerde özgürlük yoktur.

Bu durumda biz anarşistlerin en önemli sorumluluğu, mücadele alanlarımızda, gündelik yaşamlarımızda, siyasal ve sosyal tüm ilişkilerimizde iktidarsız alanlar yaratmak ve özgürlükçü pratikler geliştirmektir.

karaladergi
Meşrutiyet Mah. Konur Sok. 53/10
0533 132 19 36

ŞİMDİ ŞU ANDA KARALA Yaygın Süreli Yayın **Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü: Herek Basın Yayın Ltd. Şti. adına** Abdullah Şamil Parlak **Adres:** Meşrutiyet Mah. Konur Sok. 53/10 Çankaya/ANKARA **Baskı:** Eğiten KitapYayıncılık Organizasyon Ltd. Şti. **Baskı Sertifika No:** 47083 Zübeyde Hanım Mah. Süzgün Sok. No:7 Altındağ/ANKARA **Tel:** 0(312) 433 08 93

KARALA

"Koşullarla uzlaşmak istemiyoruz.
Onlara başkaldırıyoruz."